

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ФАНЛАР АКАДЕМИЯСИ
АЛИШЕР НАВОЙИ НОМИДАГИ ДАВЛАТ АДАБИЁТ МУЗЕЙИ**

АЗИЗ ҚАЮМОВ

НАВОЙИГА ТАЪЗИМ

**(Алишер Навоийнинг айрим ғазаларига мухаммаслар)
Иккинчи китоб**

Тошкент-2007

Масъул муҳаррир:
САИДБЕК ҲАСАНОВ

Нашрга тайёрловчи:
ФОТИМА ИКРОМОВА

Нашр муҳаррири:
ОЗОДБЕК АЛИМОВ

© ЎзРФА Алишер Навоий номидаги
Давлат адабиёт музейи 2007.
Тошкент, Навоий 69.

МУНДАРИЖА

Ашрақат мин акси шамсия каъс анворул ҳидо.....	5
Сен қуёш янглиғ ёриб субҳи шабоб айёмида.....	6
Ул пари пайкарки ҳайрон бўлмиш инсу жон.....	7
Бир кичик ёшлиғ нигоре топмушам нозуккина.....	8
Бода тут соқийки айёми висол ўлди яна.....	9
Истарам етсам қуюндек гулузорим қошиға.....	10
Ишқдин ёнса таним сўрма сабаб.....	11
Қачон мактабга ул моҳи муадаб.....	12
Эл парию ҳурни дегай гумон қилганча ҳўб.....	13
Хуштурур бир тийра шоми ҳажр ики ёр учрашиб.....	14
Ғе билгай улки қилур худ узра жилва ялов.....	16
Ваҳ, не руҳ авзо қаду дилкаш хироми бор анинг.....	17
Ошиқ ўлдим, паңд берманг, чорам асбобин тузинг.....	18
Бор анингдекким керак ул кўзу, қошу, қадау юз.....	19
Сарв янглиғ жилва қилсанг ноз ила, эй сарвиноз.....	20
Ҳар неча жавр қилса ноз аҳли.....	21
Сўра келмади ёр беморини.....	22
Тушга сарву гулни ислаб бирни қучдим бирини.....	23
Селларким, тўҳар кўз ёшим.....	24
Қилдим ул ой олида ошиқлиғим изҳорини №1.....	25
Қилдим ул ой олида ошиқлиғим изҳорини № 2.....	26
Эй дудоринг шарбатига оби ҳайвон лаззати.....	27
Кел-гел, эй оромижонимким, тилайдур жон сени.....	28
Кони лаълингнинг хаёлидин кўнгул қозронмади.....	29
Юзи хуршидидин кўзлар қамашди.....	30
Тиларман ислаб-ислаб раб-рабингни.....	31
Нозик ҳарир агар танчнггта ҳойил ўлмағай.....	32
Телба ким кўрди менинг шайдодек.....	33
Турфа рухсорингки ҳусн ичра эрур гулзордек.....	34
Ул париваш эрур андоқ нозик.....	35
Онча кавқаб тўкти ғам шоми хаёлигдин кўзи ч.....	36
Шоми васлингнй кўриб субҳи дилафрўз дедим.....	37
Лабинг ҳаёт суйдин зилол эмиш билдим.....	38
Хилвате топиб анга жисми аро жон айласам.....	39
Оразинг нақшин кўнгул лавҳида тасвир этгамен.....	40
Сарвеки, нолишим бийик ўлди ҳавосидин.....	41
Бир паривашким, кўнгул девонадур савдосидин.....	42
Англамоғ сувдек юзингдурму кўринган кўзгудин.....	43
Соқие очдинг чу май тутмоққа жоми жам юзин.....	44
Субҳ учун борғунг келиб кулбама пинҳон кечкурун № 1.....	45
Субҳ учун борғунг келиб кулбама пинҳон кечкурун № 2.....	46
Ғам елидин ё раб ул гулга губорий бўлмасун.....	47
Еткуриб эрдим фироқинг тунлари гардунга ун.....	48
Кўзингга тани нотавоним фидо № 1.....	49

Кўзингга тани нотавоним фидо № 2.....	50
Сен каби бир гул топиламас кезса юз гулшан аро.....	51
Сенинг ҳуснинг, менинг ишқим ажойиб унс тутмишлар.....	52
Қошинг авжи малоҳатнинг янги туққан ҳилолидур.....	53
Кўнглимни фиғор этдинг жонимда балодур.....	54
Кимки, онинг бир малак сиймо париваш ёри бор.....	55
Кеча ҳар кавкаб кўрингач ёдима ойим келур.....	56
Фирқат ичра шарбати лаълинг мисоли кам бўлур.....	57
Ҳар қаён боқсам кўзимга ул қуёшдин нур эрур.....	58
Биров гами яна кўнглимга қўзғалон соладур.....	59
Олам ичра менга ул ҳури малак сиймо бас.....	60
Хўблар минг бўлсалар мен хастага бир ёр бас.....	61
Ғамингдин, эй пари, девона бўлмас.....	62
Демаким нўши лабиндин қути жон қилдим ҳавас.....	63
Менинг жунунима гар ул пари эрур боис.....	64
Шўх ики ғизолингни ноз уйқусидин уйрот.....	65
Лаъл эмас ширин лабинг ким, жон топар андин ҳаёт.....	66
Пок ишқ аҳли нечук васл айлағайлар орзу.....	67
Агар ошиқ этса висол орзу.....	68
Ҳусни ортар юзда зулфин анбарафшон айлагач.....	69
Не ҳам қошлардурурким, ҳасрати қаддимни ҳам қилмиш.....	70
Латофатда юзинг ҳам гул эмиш, ҳам гулистон эрмиш.....	71
Юзи энида мунча латофат бўлур эрмиш.....	72
Ҳусни боғи ичра қаддинг сарв бўлмоқликқа туш.....	73
Лабингни сўргали муҳри сукут оғзима тушмуш.....	74
Қаттиғ дардим зилоли ашқ этар фош.....	75
Ҳусну боғи ичра қаддинг сарв бўлмоқликқа тўш.....	76
Кўкрагимдур субҳининг пироханидин чокроқ.....	77
Кўнгул қушига сочинг тори халқаму янглиғ.....	78

НАВОИЙ ҲАЗАЛИГА АЗИЗИЙ МУҲАММАСИ 1

Ассалом аҳдан ва саҳлан асдиқоу ақрабо¹
Барча шокирлар, вафоллар, ҳама аҳли ризо
Назҳабу нахну тариқи, аллазий, банно лино²
Ашрақат мин акси шамсил қаъс анворул ҳидо³
Ёр аксин майда кўр деб жомдин чиқди садо.

Ўтгану келмас ғамидин хотирингни айла жамъ
Айни умринг даврига марказ эмишдур ушбу дам.
Гарчи турмуш илкинга олтин қадаҳ тутганда ҳам
Ғайр наҳшидин кўнгул жомида бўлса зарра ғам
Йўқтур, эй соқий, майн ваҳдат масалиқ ғамзудо.

Йиллар ўтди. Ҳар қачон даврон етказди малола
Лек касбим тозалик, луқмам эди доим ҳалола.
Заъфли бир қоса менга туҳфа қилмишди кулола
Эй хуш ул майким, анга зарф ўлса бир синған сафол
Жом ўлур гетинамо, Жамшид ани ичган ғадо.

Бу сафол ҳар қайда ҳам беғаш шароб бирлан тўлур
Ушбу май борда шодлик авж олар кулфат сўлур
Оҳари умрим яроқлар, қайғу чанги тўкилур
Жому май гар бўйладур, ул жом учун қилмоқ бўлур
Юз жаҳон ҳар дам нисор, ул май учун минг жон фидо.

Кечау кундуз шароби нобдин тотсанг агар
Гавҳари имонинга бир зарра бўлмайду зарар
Бошинг узра порлагуси доим алвони зафар
Токи ул майдан кўнгул жомида бўлғач жилагагар
Чеҳрани мақсуд, маҳв ўлғай ҳамул дам мо адо.

Кимки, ичса умр аччиқ бодасин беҳга эрур
Қисматиға рози эрмасдин анга не суд эрур
Дайр пирига бўйин эгган одам беҳбуд эрур
Сен гумон қилгандин ўзга жомн май мавжуд эрур
Билмайин нафй этма бу майхона аҳлин, зоҳидо!

Даҳр агар наймона тутса ғалмағал соқийсидан
Шукр ила сипқор ани олиб жадал, соқийсидан
Етмасин десанг Азизийдек халал, соқийсидан
Ташналаб ўлма Навоий чун азал соқийсидан
«Ишрабу ё айюҳал атшон» келур ҳар дам садо.

Тошкент, декабрь 2006 й.

1 Ассалом, эсон-омонисиз, эй дўстлар ва яқинлар

2 Биз учун қурилаган йўлдан биз бормоқдамиз

3 Олдинга бориш йўлларини кўрсатувчи қуёш нурунини акси чарақлаб турибди

НАВОИЙ ҲАЗАЛИГА АЗИЗИЙ МУҲАММАСИ 2

Умр мазмуни чиройи оразинг гулфонида
Куйламоқ васфингни орзу нозиминг илҳомида
Нур ёғилгай сен каби хуршидваш иқдомида
Сен қуёш янглиғ ёруб субҳи шабоб айёмида
Бизга тундек тийралиғ қисмат қаролиғ шонида.

Ошиқинг гарчи жамият аҳлининг носозидир
Ишқ жавлонгоҳида лекин ажаб шаввозедир
Қоплаган ҳар ённи бахтинга дуо овозидир
Тун савдида магар хуффошлар парвозидур
Музтариб жонлар қуши шабранг зулминг домида.

Дарди ишқинг авж олиб савдойилигим урди бонг
Тентибон куйида қолди на ҳушу на ақлу онг
Лаблари ёди билан бормен тирик ҳар шом, тонг
Лаъли етган бодадин умри абад топсам не тонг
Майға чун ҳайвон суйи мамзуж бўлмиш жомида.

Кўнглим олган сарв қомат ҳам кумуш андомким
Бир тўйиб кўрмак кўзимга чин муқаддас комким,
Иштиёқида вужудим шунча беоромким,
Демаким, кўрсанг ани кўнглинга бер оромким,
Ихтиёри ~~бўл~~ анинг таҳрикию оромиди.

Дилбарим сувди малаквашлар элида салтанат
Хусни гулзорининг айлай васфини булбул сифат
Жисми сиймин, лаъли рангин, сийна олтул, сарвқад
Рухи лавни жимна ~~бўл~~ деган сўзин билгай фалат
Боқса ул гул менгизи ранги тану андомида.

Эй Азизий, севгида бедод ваҳмин урмағил
Ҳар не бўлса ишқ йўлдан ўзга йўлга юрмағил
Неки оидлар анга асло ёмонлиқ кўрмағил
Эй Навсий, ёр лутф айлаб тилабдур, турмағил
Гарчи қуш бедоди мумкилдур анинг пайғомида.

13-15 июль 2002 й.
Алматы.

НАВОИЙ ҲАЗАЛИГА АЗИЗИЙ МУҲАММАСИ 3

Оразин эттач намоён эл бари шодон анга
Зулфи анбарбори боши узра чун райҳон анга
Орзуи васли бирла шод мен-шодон анга
Ул пари пайкарки, ҳайрон бўмиш инсу жон анга
Кимки, ҳайрона эмас мен телба, мен ҳайрон анга

Шавқи ишқин авжида чиқдим фалак рафъиғаким,
Мумкин эрмас мунча юксақлик башар аҳлиға ким
Зарра парвосиз улуснинг айлаган манъиғаким,
Не ажаб парвонадек куйса юзи шамъиғаким
Кўп бўлубмен васл умиди бирла саргардон анга.

Ишқ оташгоҳида кул бўлди жон бирла бадан
Бу оловнинг тафтидандир барча олам ҳангу манг
Зор аҳволимдин асло беҳабар, эй сиймтан
Тойири ҳажринг бузуғ кўнглумғаким, қилма ватан
Чуздекдурким, нишиман қилди бу вайрон анга.

Кечау кундулари ваҳ, ваҳ ишим оҳу фиғон
Қисматим бўлди улус оғзида гоҳ-гоҳ дoston
Васл умиди саробга бошлағай гоҳ-гоҳ қаён
Ҳажрида таҳ-таҳ кўнгул қон^ббоғлағандандур нишон
Номаи шавқимки, кўздин томди тим-тим қон анга.

Орзу боғи аро ҳамдам эди менга сурур
Чун хаёлот ичра тугён айлабон тоди гурур
Уйладим сўқмоқ висолинг қасрига йўл кўрсатур
Тири боронинг гами кўнгилаким, ёғун эрур
Ҳар тарафдин барқи офат ламъаи пайкон анга.

Ошиқи содиқ эсанг маъшуқанг иқболин тила
Жонинг ийсор айла анинг теграсида ўргула
Етса озори қабул эт марҳаматлар деб била
Оташин гул чунки булбул куйдирур юз ваҳ ила
Не осия фарёду афюн бирла минг дoston анга.

5 июнь 2004 й.
Тошкент.

НАВОИЙ ҲАЗАЛИГА АЗИЗИЙ МУҲАММАСИ 4

Қанча тақдир этса зулме қилмадим асло гина
Ўтди исён тўлқини шундоқ ювошлиқда тина
Энди етмишдир менга толеъ мукофоти мана;
Бир кичик ёшлиғ нигоре топмушам нозуқина
Секретурга тавсанин майдон аро чобуққина.

Доимий мафтунимен ширин-шакар сўзгинасин
Жон берурмен ишва бирла сузса сал кўзгинасин
Гоҳ очар кўнглим гулистон айлабон юзгинасин
Гоҳ вафо, гоҳ нозу гоҳ афсун била ўзгинасин
Кўргузур ҳар лаҳза дилбарлиғда бир турлуққина.

Ўзидур кўнглимга матлуб якка бир жонингинам
Гоҳ кўриниш берса, кўзимдин гоҳи пинҳонгинам
Гар йўлини топсам кўлимга тушмаги осонгинам
Асру ялгон ваъдасидин кўймиш эрди жонингинам
Онғибон⁴ бир кеча тушди илгима усруққина⁵.

Ботиниб келдим ёниға шунда тўғри-тушпа мен
Бағрима босдим ниҳоли қоматини турфа⁶ мен
Тордек нозик белини мойил айлаб ўзга мен
Истадим бўйнини кучиб юзгинасидин ўпгамен
Изтироб айлаб талошди бор эмиш кучликқина.

Лаълобига тилаб шаҳду шакар боре сепай
Тортиниб қайрилди, қолдим орзу ичра нетай
Гул жамолиға десам ошифта булбулдек қўпай
Юз ўпарга қўймади, илгин дедим борин ўпай
Ташлади юмруққина⁷ қилди кўзимни кўққина.

Шўришим вақти булутлардин этиб холий қовоқ
Маъҳамат даргоҳида қадр айлабон қилса қўноқ
Сен ҳавас бирла Азизийга деюрсен ўша чоқ
Ҳар не дединг бор эди ёлгонгина бошдин оёқ
Эй Навоий мунча ёлғон дегучи ул шуққина⁸.

10-14 ноябрь 2002 й.
Тошкент

4 қўққисдан, тасодифан

5 маст

6 ажаблаварли, ажойиб

7 мушт

8 писиб, пойлаб турган.

НАВОИЙ ҒАЗАЛИГА АЗИЗИЙ МУҲАММАСИ 5

Ошиқиға ёр лутфи бемалол ўлди яна
Чун ҳаёт осмонида пайдо қилол ўлди яна
Умр ариғин сувлари тўлиб зилол ўлди яна
Бода тут, соқийки, айёми висол ўлди яна
Даст берди шодлиғ, ғам поймол ўлди яна.

Шодмонлиғ бирла сур даврон карам давридаким,
Марҳаматли ёр, шўҳи муҳтарам давридаким,
Кўзи оху, мижа тир, қоши қалам давридаким,
Май мудом ич ул лаби майгун санам давридаким,
Зухд ила тақво ҳарому май ҳалол ўлди яна

Бели вазикликда тору кўксиди икки тугун
Сарв қоматлар малоҳат бирла йўғриламиш бутун
Йўлда муштоқмен қаддим эгик, бошим нигун
Ғамза бирлан кўзлари айни бало бўлган учун
Ушбу маъниға паришон зулфи дол ўлди яна.

Яхшиларнинг ҳусн борида чаман очилди гул
Барча кўзлар термулур онинг тамошосига мўл
Баъзилар мастону баъзи шавқ таъсирида ҳўл
Хўблар куйига сайр айлаб бериб эрдя кўнгул
Кеч келурда сенга билмонким, завол ўлди яна.

Эй Азизий, ёр васля шарбатин уймида қил
Бу тилак ижросига хизматда бўлсин қалбу тил
Умр мазмуни муҳаббат ҳам висол эрконни бил
То лаби жонбахшидин топти Навоий коми дил
Эй ажал, ўлмак анга асру маҳол ўлди яна.

16-20 июль, 2002 й.
Алматы.

НАВОИЙ ҲАЗАЛИГА АЗИЗИЙ МУҲАММАСИ 6

Кундузи фикрим асири юзу кўзи қошига
Тунда ётсам ботамаи оққан кўзимнинг ёшига
Субҳидам кўнглим дегайким, чек қўйиб бардошига
Истарам етсам қуюндек гул узорим қошига
Оллада туфроғ ўлуб эврилсам онинг бошига.

Мақсадим қўйсам оёғи узра бош, берсамда жон
Қон ёшимдин зоҳир айлаб ҳар тарафда бўстон
Жабхани кўрсанг қизил ранг лолазор этма гумон
Хоро узра лола буттадек эрур ҳар ерда қон
Боқсалар жисмимга отқон ҳар маломат тошига

Фикру зикрим ёр биландир жисми зорим беқарор
Заъфлик кўнглимга булбуддек овозидин мадор
Гар ниҳон бўлса кўзимдин сели ашким шашқатор
Кўзларидан ёш оқизгай балки қон беихтиёр
Ҳар кишиким, солса кўз гирён кўзимнинг ёшига.

Бахш хурсандлик менга айла, рақибларга алам
Бошими кўкларга етказ қўйибон унга қадам
Тахта айлаб кўкрагимни, айттига, эй зебо санам
Кўзларим қилсун садаф кифрикларим этсун қалам
Бўладур бойисти зебо сувратинг нақдошига.

Кулбам обод бул паридек аҳли дилнинг азмидин
Эрса шоир кўнгли ношод ул парининг жазмидин
Бул пари сийлар Азизийни мурувват базмидин
Ҳар гуҳарким, васфида сочти Навоий назмидин
Ул пари девона деб бир тош отар подошига
(ивазига, мукофотиға)

20 июль 2004 й.
Тошкент ш.

НАВОИЙ ҲАЗАЛИГА АЗИЗИЙ МУҲАММАСИ 7

Шеър ёзарман ҳама дам сенга атаб
Васфинга булбул каби, эй гулгун лаб,
Куйдурур оташ нафасинг ўтга қалаб
Ишқдин ёнса танам сўрма сабаб
Куйса хошок ёлиндин не ажаб.

Волалар тўсса йўлинг этса ҳужум
Нолалар бирла босиб анда қудум.
Болалар даврани қуршар гавжум
Ҳўблар мактаб аро хайли нужум
Ул қуёш ўртада моҳи мактаб.

Эгма қошинга асир кўкда ҳилол
Ақлу ҳуш ўғрисидир икки ғизол
Оғизингму кўринур ғунча мисол
Зақанинг чоҳу анинг остида хол
Чоҳнинг нуқтаси, эй нўшин лаб.

Иффату шарт ила шайдо қил кўнглин
Ақли ушшоқни ойу йил кўнглин
Маҳлиё этгусидур, бил, кўнглич
Ҳусн ила ишвау ноз эл кўнглин
Онча олмаски, ҳаё бирла адаб

Ёр бирла қурибон базми ниҳон
Эй Азиз, ўткар умрни шодон
Арзимас эрсада қайғуга жаҳон
Ҳажр аро хаста Навоийга фиғон
Эй висол аҳли, сизу лаҳни тараб.

19 декабрь 2002 й.
Тошкент ш.

НАВОИЙ ҲАЗАЛИГА АЗИЗИЙ МУҲАММАСИ 8

Сабо елди силаб оҳиства ғаб-ғаб
Табассумда қизардилар ики лаб
Қуёш юзига нур сочганда ўйнаб
Қачон мактабга ул моҳи муаддаб
Борур ўздин борурлар аҳли мактаб

Синфнинг барчасида қанча армон
Кўрарлар сўз дури файзида уммон
Қаро тахтага оқ маъно ёзаркан
Бўлур лавҳи забаржад аҳли ҳайрон
Чу олури илгига лавҳи музаҳҳаб.

Чу дарси чоғи ҳар ён сочилурлар
Сафои умр, ишқ, имону нурлар.
Билим ёғдусига диллар тўлурлар
Дегач абжад бошингга эврулурлар
Қамар бирла қуёш яъну жодуаб.

Муҳаббат одамийликдир юруши
Жаҳолат офатидир барқ уруши
Маориф гулшанидир тўш-тўши
Нетукким, мактаб атфоли хуруши
Ғамидин халқ аро фарёду ё раб.

Анинг бемисл шайдоси эрурмен
Йўлига назмдин гуллар терурмен
Мудом таъзимига бошим эгурмен
Муаллим қуллуғига хат берурмен
Ғар озода айласа сарви шакарлаб.

Сифотинг достони мадҳи авжим
Тану жон дардига кўнгили мутаржим.
Азизий ноласи тинмайди бир зум
Навоий ашқидин то шоми анжум
Тукар зиққайму деб ул саъда кавкаб.

15 февраль 2004 й.
Тошкент.

НАВОИЙ ҒАЗАЛИГА АЗИЗИЙ МУҲАММАСИ 9

Гулшани ҳуснини тавсифи назар ялғанча хўб
Чок кўксим кифрики ханжарлари тилғанча хўб
Ҳар кишининг ёридир унга ўзи билғанча хўб
Эл парию хурни дегай гумон қилғанча хўб
Лек эрур ҳури паризодим менинг юз онча хўб.

Лаъланали жонспардир, тор оғзи гунчадек
Суврати гўё ики шаҳло кўзин сузган кийик
Ким топилай фитна покдомон, хўблиқда мунчалик
Давр ичинда фитна ҳам кўп, хўб ҳам беҳад валеқ
Бўлмағай мингдин бир ул сарфитнаи давронча хўб.

Дарасизлар дармандлар дардини кўрмас, не айб
Муътадиллар ишқ аҳлини ҳолини сўрмас, не айб
Беҳабар эл кўз ёшимга эътибор бермас, не айб
Ҳуснига ушшоқ агар менча ҳалок эрмас, не айб
Ким киши ул юзни кўрмабдур мени ҳайронча хўб.

Хўблиқда олам ичра беқийёс, ялғиз нигор
Бир умрга олаи биздан сабр бирла ихтиёр
Тилда номи, жисм аро ўт, кўз йўлида интизор
Эй кўнгул, Фарҳоду Мажнун бўлмай эрди бизга зор
Бўлса эрди Лайлию Ширин бизиғг жононча хўб.

Жон оғизга етганида ҳуснин айлаб ошкор
Ҳам ҳаётим саклаюр жисмимга бахш айлаб мадор
Ваъдаси бирлан тирикман, иштиёқи бирла зор
Буки, тарки ишқ этарлар ваъда ялғон қилса ёр
Қилса бўлмас бўлса ёр ул ваъдаси ялғонга хўб.

Нозпарвар ёр қалам қош, кўзи мастон, маҳлиқо
Гулшани ҳусн ичра танҳо, ишвасоз, нозик адо.
Иффату одобда ибрат эрур, касби вафо
Эй кўнгул, ҳуру пари васфин эшитдим гўёё
Ҳеч қайси одамийлиғда эмас инсонча хўб.

Жаннат осо маскан ўлғай хонам ичра келса ёр
Келмаса ёшлиғ кўзим куйига сув тўккай қатор
Мен Азизий жон чекиб сенга демишмен неча бор
Эй Навоий, куйининг хори кўзимга гулча бор
Ким эрур олимда куйи равзаи ризвонча хўб.

15-16 июнь 2003 й.
Алматы

НАОИЙ ҒАЗАЛИГА АЗИЗИЙ МУҲАММАСИ 10

Гоҳ узоқлардан овозин тингласамда ўзлашиб
Дермен ўлтурсам ёнида қўлни қўлга ушлашиб
Не гўзал фурсат, севишганларки, бир дам ўйнашиб
Хуштурур бир тийра шони ҳажр ики ёр учрашиб
Топишиб бир-бирларин маҳкам қучушуб йиғлашиб.

Гарчи ошиқ қисмати рам тоғида тамкин бўла
Бир мурувват учқуни кўп меҳрдек талқин бўла
Марҳаматли ёр лутфига ажиб таҳсин бўла
Ҳажр дардию фироқ андуҳига таскин бўла
Ўлтуруб улфат била бир-бирларига ёндошиб.

Гарчи учрашмаслигига оз фурсат бўлаганин
Айрилиқнинг бир куни йилдек бўлиб туюлганин
Муттасил ёри жамолин кўргали интилаганин
Фурқат айёмида ҳар бирни бошига келганин
Юз туман ҳамдардлилар бирла ҳар дам сўзлашиб.

Гоҳи зулфи тусланишидин юзига етса зеб
Ёр ҳусни шамъига парвоналикни кўрса эп
Қўйнидан бир лаҳза эркин қўйғали афсус еб
Гоҳ васл иқболининг ишратларидин шукр деб
Гоҳ фироқ идборининг шиддатларидин мунграшиб

Бирини бўлса сарвақадга чирмовуқдек печтоб
Ҳар иков тўлғонса гўё мавж урғондек симоб
Гоҳ ёвушқон сингари коса ичида қанду об
Гоҳ икки ришта янглиқим топар бир-бирга тоб
Иккилик фаҳм ўлмағудек бир-бирини чирмашиб

Юзига гоҳ лаб тегиб, гоҳ лабларига тил тегиб
Ёпишиб бўйига бўй шамшоҳ қоматни эгиб
Чун қучоқ тўсиқни бирла хипча белни беркитиб
Икки ёндин қўл ҳамойил берк-берк андоқ чекиб
Ким яна сир-сирдин айрилмас масалиқ ўрмашиб.

Икки ёр иши тўла эрмас ҳикоят мужиби
Ҳар бирини билгай недур ишда кифоят мужиби
Ибтидо, авжи амал ҳамда ниҳоят мужиби
Айни васл ичра иши ўтса шикоят мужиби
Икки ёндин рафъ этиб бир-бирларини алдашиб

Эй Азиз, ёринг изин кўзингга сурт, чангини ўп
Ҳар не анга оид ўлса, бил муқаддас, асру хўб
Ифтихор эт эрканингдаин севги уммонида чўп
Эй Навоий, бу маҳал андишага чирмашма кўп
Журъат айлаб бетоҳоший сўзларинг ҳар дам ошуб.

10-14 сентябрь. 2005 й.
Тошкент.

НАВОИЙ ҒАЗАЛИҒА АЗИЗИЙ МУҲАММАСИ 11

Жигар ўтим кўрибон хаёл қилма олов
Бу гулхани ишқдир. Қор ичра топти қалов
Ишқ савдосида борувчи карвони улов
Не билгай улки, қилур худ узра жилава ялов
Менинг ўтимники, бошим узра ёнар лов-лов.

Ёрутса арзигулик мақомим ичларини
Надинки ечмадим асло севги печларини
Умр бўйи рад этибон қадри ҳечларини
Бало аро чу мен ўлдим бало қиличларини
Не тонг эттали лавҳи мозорим ўлса билов (қайроқ тош)

Бандилиқда мени кўйиб наҳотки у кетгай
Қаёнга борса ҳам эсим ани қувиб етгай
Оёғига ёпишмай заиф жисм нетгай
Кўлимда банди жунун тасмаси не фикр этгай
Паривашеки, миниб дев қўлига олса жилов.

Фиғон булутларим ўрамышлар еру кўкни
Топармисан тан уза ёнмаган бирор тукни
Наҳотки шу эрса азалнинг мен учун ҳукми
Фироқ ўтида қарордим магарки бу ўтни
Ёруттали мени даврон иликни қилди кўсов.

Умр ниҳоясида ҳар киши қолур бекас
Вале бу ҳаётнинг кўзларини юммоқ эмас
Ҳамиша завқу сафо гўзалиқ истаю бас,
Юз узра хай, гул узра шабнамин қилма ҳавас
Баёз шай била чун ёғун, бошинг узра қиров.

Бирор кун ҳам Азизий ёрдан бўлма йироқ
Висол гулшанига айланур оловли фироқ,
Фараҳ, у инди билан бўл, кетма андин узоқ
Навоий айлаб эди гарчи роз қизини талоқ
Қалоса бўлса ҳам ул қизни олғуси бу куёв.

29 октябрь 2005 й.
Тошкент ш.

НАВОИЙ ҲАЗАЛИГА АЗИЗИЙ МУҲАММАСИ 12

Субҳ ели сингари эпкин саломи бор анинг
Жонимнинг сарлавҳига лойиқ паёми бор анинг
Ҳар қадамда қанча ифғат, интизоми бор анинг
Ваҳ, не руҳафзо қаду дилкаш хироми бор анинг
Гўёе жоң гулшани ичра мақоми бор анинг.

Лутфи жонбахши берур ҳар дам вужудимга сабот
Меҳри нурида сафо осмонида ёзсам қанот
Мен тирикмен ул малак кўрсатганида илтифот
Ўлмагимда бир неча гўёки уммиди ҳаёт
Жон била бу ишда балким, иҳтимоми бор анинг.

Урими мазмуни юзига тикилмак деб ҳамон
Кутгамен ҳар кун куёш янглиғ кўринса ногаҳон
Бўлмагач бир лаҳза кўз кўзгусида ҳусни аён
Қолди кўнглим ғам тунига субҳ васл аҳли қачон
Айлагайлар фаҳмким, не тийра шони бор анинг

Неча кунлар топмадим ёрим изидан бир асар
Нолишимдан барча махлуқот қочди сарбасар
Хорлар тирнар танимни кезганимда дарбадар
Жоним узра доғлардин, ваҳ, қачси топқай хабар
Улки гулбарг узра холи мушқоми бор анинг.

Бошдан охир Турканиб ишқу муҳаббат рамзидин
Фош этай сидқу вафо ҳар бир тугуннинг мағзидин
Марҳамат илхомидир сўз чиқса гунча оғзидин
Топтилар руҳи равоним парварииш ҳар лифзидин
Оллоҳ-оллоҳ не равонпарвар қаломи бор анинг.

Эй Азизий, ўзни содиқлиқда қойим топмоғинг
Ҳар ишинида поклик ҳукмини ҳоким топмоғинг
Ёр учун ҳар дам фидойиликни дозим топмоғинг
Эй Навоий, давлати зоҳирни доим топмоғинг
Фақр иқб: аядурур, улким давоми бор анинг.

4-5 декабрь 2005 й.
Тошкент ш.

НАВОИЙ ҒАЗАЛИГА АЗИЗИЙ МУҲАММАСИ 13

Дардларвар кўнглим истар ёр яғиз сен ўзинг
Чун тириқаурмен баногоҳ мен сари тушса кўзинг.
Аҳли дил, басдир маломат шафқат илқини чўзинг
Ошиқ ўлдим, панд берманг, чорам асбобин тузинг
Ишқ зор этганга зулм этманг тараҳҳум кўргузунг.

Ёр лутфи офтобидин мунаввар жону дил
Фунчаи оғзини васфи бирга бурро бўлди тил.
Ишқимиз тугёнидин бир зарра ноогоҳ эл
Эйки, дерсиз, ишқ аро сабринг уйин обод қил
Мундоқ этгунча ҳаётим қасри бунёдин бузинг.

Сидқу одобу малоҳат гулшанининг зебри ул
Нола қилгай жон қуши гулзори ҳуснида хулул (кириб)
Нозпарварду тарафиллашга тутсам ҳамул (сабр)
Сарвинозимким, берур кўз боғидин қилмон қабул
Гар анинг ўрнида тубо нахлини ўлтургузунг.

Ҳар сўзи жону димоғимга эрур қаңду набот
Дил қуши андин фараҳ осмонига ёйгай қанот
Тавсифин ёзмоққа етгай на сиёҳ қилку давот
Онсизин эй дўстлар, не захру не обиҳаёт
Ким мусовийдур манга гар ўлтиринг, гоҳ тиргузунг.

Ёри йўлда фидойилик эрур ошиққа урф
Берса кўнгли мулкани таслим этиб бир айну турф
(кўз очиб юмгунча)
Ўзга таъсирга Азизий қалби ичра тушди қулф
Чун Навоий кўнглина қилди гириҳ бир тори зулф
Дўстлар, сарриштаи уммидни андин узинг.

31 май 2003 й.

НАВОИЙ ҲАЗАЛИГА АЗИЗИЙ МУҲАММАСИ 14

Жилвагардир суврати хотирим узра ҳануз
Шул сабаб равшан замирим, ғарқдир нур ичра кўз
Махтавига банд булбул сози, шеъру назму сўз
Бор аниингдекким керак ул кўзу қошу қадду юз
Оллоҳ-оллоҳ ким кўрибтур ҳусн бу янглиғ тўқуз.

Ҳар тақаллумда тўкилсин дурру гавҳар сўйлаким,
Ғунча оғзин васфини, эй андалиб сен куйлаким
Эгма қошингдир қилич, кифриқларинг тиг, ўйлаким
Зулфинг эгрилик қадинг тўзлиқаддирлар ўйлаким
Сунбул эрмас мунча эгри, сарв эрмас онча туз.

Сен эрурсан Зухра, мен севги аҳли Тоҳири
Тенг келолмас бизга ҳеч бир сидақ элининг доири
Мен эсам девонавашлиқ сийратининг моҳири
Сен эрурсен ҳусн шоҳи, меҳри сойир тожири
Ким чекибтур олинга афлок жинсидин тўқуз

Илтифотинг шарбатини маст этиб ўтқузгасен
Ёрлик таврида дилбарлар аро сен ўзгасен
Мен билан сабру чидам аҳдини маҳкам тузгасен
Неча кўнглим кишваридин сабр тарҳан бузгасен
Бор дағи бу хиттадин зулму ситам тарҳини буз

Кун ба кун ортар муҳаббат йўлида олган юким
Айламиш тақдир азадин шу жиҳат бирла ҳукм
Ястаниб куйингда ётмоқдин муродим ҳам шуқим,
Кўз оёгингга етар умид бирланким бу ким,
Олинга юз қатла ҳар соат кўярмен ерга юз.

Ёзмишим тақдир насиби бирла бўлмишидир сабт
Касб эдям ушбу қисматга ризоликла қанот
Фақри фахрий йўлидан бориб чиқардим яхши от
Фақр кўби туфроғиким, улдур иксири ҳаёт
Жон бериб кўз ёритувга олсанг олмишсан ужуз.

Овламоқ мақсудимиздир ҳар ҳавойи кўнглини
Ишқ водисини сарсону гадои кўнглини
Хушласанг олмақ Азизийдек адои кўнглини
Эй қаландарваш муганний гар Навоий кўнглини
Истасанг ҳар лаҳза беҳол айламак тузгил кўбуз.

14-15 октябрь 2005 й.
Тошкент.

НАВОИЙ ҒАЗАЛИГА АЗИЗИЙ МУҲАММАСИ 15

Гарчи сўзингнинг давоми эрди менга шунча оз
Тинглаб эрмасдим мунингдек хуш калому жумла соз.
Ҳар қачон бахш эт қулоғимга бу оҳангу овоз
Сарв янглиғ жилва қилсанг ноз ила, эй сарвиноз
Жонлар эттайлар оёғингга фидо аҳли ниёз.

Олами ҳусн ичра сен янглиғ сулув, ваҳ, кўрмадук
Ишқ тугёни аро бундай ғулув, ваҳ, кўрмадук
Нозу ишванг ичра шундай ёришув, ваҳ кўрмадук
Нури рухсоринг кўнгиани қилди сув, ваҳ кўрмадук
Шамъ тоби, уйлаким, андин лаган тошгай гудоз.

Маҳфилингдир жаннат осо неча дил бош қўйдилар
Остонангга йиқилганлар залил бош қўйдилар
Барча дебон масканинг мадҳин дадил бош қўйдилар
Ул санамким, қасри атрофида эл бош қўйдилар
Қаъбадеқдурким, қилурлар барча соридин намоз.

Оразинг хуршиди боисдир бу дунё маълумин
Шуъласи ёруттусидир барча маъно мафҳумин
Тингла арзин беибо бедилларингнинг мазлумин
Ё сипанд эт юз ўтига кўзларимнинг мардумин
Ё юзунгни ёпиб айла эл кўзидин эътироз.

Ёри дилбандим камолоти кўкларга етар
Кимки, нозимдир анинг мадҳин қилиб назмин битар
Бу муҳаббат донги балки еру осмонни тутар
Ишқ агар қотилдурур маъшукни маҳдум этар
Бўлмайин Маҳмуд бўлмоқ истама ёринг Аёз.

Илтифот этганда дилбар кўпу озидур дема
Гар сарофила итоб кўрсатса нозидир дема
Севги гулбоғи Азизим мулки мозийдур дема
Гар Навоий йиғласа ишқинг мажозийдур, дема
Ким назар пок аллагач, эйни ҳақиқатдир мажоз.

29 июль 2003 й.
Тошкент.

НАВОИЙ ҒАЗАЛИГА АЗИЗИЙ МУҲАММАСИ 16

Ишққа ярашур ишқибоз аҳли
Умрининг беагаи дилнавоз аҳли
Шукрлар айлагай сарфароз аҳли
Ҳар неча жавр қилса ноз аҳли
Тортмай найлагай ниёз аҳли.

Мен тирикмен висол нақдида
Гўё бахт мулки тахтида
Кайфи бирла сўзини шаҳдида
Оғзи рамзию нутқи вақтида
Ажза қойил ўлди роз аҳли.

Кўчаси узра мўтабар тупроқ
Ястанур жонлар унда чун япроқ
Қанча ошиқ харобу, кўнгли оқ
Куйи даврида бенаво ушшоқ
Тавф аро уйлаким Ҳижоз аҳли.

Бош эгиб ҳужуми олдида жим
Чиройига жонинг бўлур таслим
Мамнун ушбу иши билан ҳар ким
Бузди ҳусн аҳли кўнглим андоқким
Ёғий мулкин турктоз аҳли.

Ҳусни таърифини этсам назм
Куйдиришга қалбларни жазм
Бўлмади фош юракдаги азм
Риштаи жоним узди мутриби базм
Узса торин нечукки соз аҳли.

Ҳақ эрур кимки ишқи мажоз деса
Қайтмагай нечаки дашном еса
Айру қилманг бир-бирини кеса
Мену ишқи мажозий элтур эса
Йўл ҳақиқат сори мажоз аҳли.

Қанча илмни Азизий ўрганса
Ета олмай чекига ўйланса
Ишқу илму дебон у тўлганса
Шамъ янглиғ Навоий ўрганса
Тонг эмас, бўйладур гудоз аҳли.

28 октябрь 2005 й.
Тошкент.

НАВОИЙ ҒАЗАЛИГА АЗИЗИЙ МУХАММАСИ 17

Замона кам этмайди озорини
Йиқитгай ниҳоят бу безорини
Куни интику тунда бедорини
Сўра келмади ёр беморини
Бу иш қилди беморроқ ёрини.

Ниҳоятсиз эрса азобу алам
Агар нишини санчса дарду ситам.
Унут бўлгуси барчаси ўша дам
Кўнгулсизлик андуҳидин, ваҳ, не ғам
Киши кўрса ёнида дилдорини.

Ана маст чашмону ҳусну чирой
Ана лаъли хандону ишратнамоё
Дилим мадҳида бўлди дostonсарой
Онингким, қадин тўби этди худой
Беҳишт этди гулзори рухсорини.

Агар бўлса ҳар кун салому алик
Фароғат нишотиға бўлмайди чек
Кел, эй бағрима шод чўзиб илик
Не ҳад кўнгулнинг истамакни валек
Ярам тиккали бир анинг торини.

Кўринмай бир куни интизор этдиким,
Туялди мавға йил, хумор этдиким,
Балоларга қанча дучор этдиким,
Кўнгулни фироқ уйла зор этдиким,
Магар васл дафъ этгай озорини.

Азизийни ҳолини сўр лутф ила
Бўлуғ маҳв андуҳу шўр лутф ила
Бағишла кўнгулга ҳузур лутф ила
Навоийг жавр этма, кўр, лутф ила
Тани зорини, жони афғорини.

2-3 ноябрь 2005 й.
Тошкент.

НАВОИЙ ҲАЗАЛИГА АЗИЗИЙ МУҲАММАСИ 18

Кимки, билмас мендин ўргансин муҳаббат сиррини
Ҳам гўзаликнинг муҳаббат ўргатувчи сеҳрини
Кўп хаёл айлаб гулистон гулларин тасвирини
Тушта сарву гулни ислаб бирни қучтим, бирини
Айлагил, эй сарви гулруҳ, бу тушим таъбирини.

Зулфи сунбулларни домига асир ўлди вужуд
Сарви қаддининг хиромига пойандоз жисм худ
Тушти мастона нигоҳи оҳим узра чиқди дуа
Англадик, ўлуғ юзи кўнглим не янглиғ қилди суд
Мум ароким, кўрмамилтур шуъланинг таъсирини.

Бу қуюндек тентирар саргаштаники, чоғлангиз
Кўнглини ишқу жунун ўчоғи узра доғлангиз.
Телба аҳволимни истар эрсангиз оёғлангиз
Дўстлар дафъи жунуним гар тиларсиз, боғлангиз
Ул пари куйида бу девонанинг занжирини.

Сарв қаддинг, зулфи мушкинг, гул юзингдир булжаб
Беҳисоб эрмиш тамошоси учун аҳли талаб
Гар яратмоқни, пари, ҳуснингни қорозда тилаб
Сувратингдин ожиз эрса Моний, эрмастур ажаб
Қайда наққош айлағай қилки қазо тасвирини.

Нозанинлар ноз аро моҳир вале қадрин билур
Қадр қилганларни кўнглим тоғ этарга интилу
Жон фидо содиқларин албатта диққатта илу
Васл ила қилғил бузуқ кўнглим иложинким, қилур
Шоҳ адл этмак била вайроналар таъмирига.

Ёшлиқ гулзори ҳар доим беҳишт эрмиш манга
Ишқ майдонида чобуклик сирришт (одат) эрмиш манга
Ёр учун жонни фидо этмоқ ришт (табиий) эрмиш манга
Ишқу май, эй шайх, азаддин сарнавишт эрмиш манга
Ваҳ нетай, хуш кўрмагаймен тенгрининг тақдирини.

Эй Азизий, ишқ афгонин самолардин ошур
Дард тугёнинг вужудинг сатҳидин тўлиб тошур
Олам аҳли зорас топмай бу ҳолингга шошур
Эй Навоий, дерсен ул ой ишқини эддин ёшур
Оти мазкур ўлса, найлай, ҳолатим тағйирини.

1 ноябрь 2005 й.
Тошкент

НАВОИЙ ҲАЗАЛИГА АЗИЗИЙ МУҲАММАСИ 19

Ишқ кунжидурур умр боши
Фасонадир элга сирим фоши
Қолмади жаврларга дил доши
Селларким, тўқар кўзим ёши
Сойининг тошидур ядо тоши.

Эгилади қад таъзимингни қила
Қадалди тиғи кифрининг тила
Омонлик, эй кўнгила, эмди тила
Даъви этгайму эрди қошинг ила
Бўлмаса ёйининг ики боши.

Чидамни гар қўйсамда жойига
Ишониб бесабр англайига
Тушди сабру тоқатим пайига
Қаҳридан чинки, тушди манглайига
Чиннинг остида нун эрур қоши.

Хуснидин руҳланиб ёзди қанот
Нақшлар бино этувчи зот
Хўблик санъатида ёйғали от
Рангин эзмакка солмиш оби ҳаёт
Чеҳранг очқонда сунъ наққоши.

Чиройу назоҳат аро танҳо
Ёш гўзалга бўлиб эдим шайдо
Ўйлабон шу ишим эрур аъло
Қариван чоғда айлади расво
Мени гарчи кичикдурур ёши.

Азизий оғишмай ўнгу сўлидин
Борар умрининг боғу чўлидин
Гарчи ҳеч иш келмагай қўлидин
Гар Навоий қочар фано йўлидин
Не ажаб бўқ анди йўлдоши.

29 октябрь 2005 й.
Тошкент.

№ 1 НАВОИЙ ҲАЗАЛИГА АЗИЗИЙ МУҲАММАСИ 20

Қўймайгаймен тилда бир дам номининг тақрорини
Танга жон киргай эшитганда ширин гуфторини
Умр мулкимни ёрутгач кўрсатиб дидорини
Қилдим ул ой оллида ошиқлигим изҳорини
Мен анга сиррим дедим, билмон анинг асрорини.

Бош яланг, озгин тана, эгнимда эски жомае
Бўмишам куйида тегиб эл аро ҳангомае
Арзи ишқим эттали олдим кўлимга хомае
Кўз қаросин ҳал қилиб ул ойга ёздим номае
Бори бу тазвир ила «ўрғай кўзим рухсорини.

Бир куни кўрмас эсам жисмимга ёпишгай мамот
Лек овозини эшитгач, жон қуши ёзгай қанот
Гар тириклик боисимдир ул малак, ул ҳур зот
Кўзидин то жонга етмон, лаъдин бермас ҳаёт
Ул Масиҳ ўлдим деганда тиргизур беморини.

Эй Азизий, ёр даргоҳин муқаддас билғасен
Боргоҳига садоқатнинг яловин илғасен
Чун вафо аҳлига ибрат бўлғали интилғасен
Эй Навсий, шавқидин ўлсам иморат қилғасен
Туфроғим бирла муҳаббат куйининг деворини.

2 май 2002 й.
Тошкент.

№ 2 НАВОИЙ ҲАЗАЛИГА АЗИЗИЙ МУҲАММАСИ 21

Орзуйим ҳар нафас кўрмоқ анинг дийдорини
Куйламоқ булбулсифат ҳусни гулу гулзорини
Тинглаганда маҳвашим девона кўнглим зорини
Қилдим ул ой олаида ошиқлигим изҳорини
Мен анга сиррим дедим, билмон анинг асрорини.

Телбаликлар бирла бўлдим эл аро ҳангомае
Бошда кир қалпоқ яна эгнимда йиртуқ жомае
Ўлтириб девонавор олдим қўлимга хомае
Кўз қароси хал қилиб ул ойға ёздим номае
Бори бу тазвир ила кўрғай кўзим рухсорини.

Ёр кўнглим қадрини қилганда айлаб илтифот
Лутфи қалбим тўрида жойланди, этгум ихтиёт
Икки оҳусин тамошоси менга авжи нишот
Кўзидин то жонға етмон лаълидин бермас ҳаёт
Эй Масих, ўлдим деганда тиргизур беморини.

Етмади ҳуснинг гули тасвириға бардоши сунъ
Тори зулфинг ҳам белинг нозуқлигин сирдоши сунъ
Эй малоҳат боғида ялғиз ўзинг қардоши сунъ
Оразинг даврон чекарда гўё наққоши сунъ
Меҳр даври бирла тенг очмиш эди паргорини.

Ошиқ аҳли ёр васлидин умидин узмасин
То мукаррам бўлмагай базми сафосин тузмасин
Тўла соғар қўлларимда хуш шаробин сузмасин
Тўкма жомин ким, бало сели жаҳонни бузмасин
Маст кўрсанг, зоҳидо, дайри фано хумморини.

Ёр отини Азиз жон қулзумида билғасен
Умрлардир васл даргоҳи сари интиғасен
Иштиёқди бирла йўлида не лозим қилғасен
Эй Навоӣ, шавқи тоғи ўласам иморат қилғасен
Гушроғим бирла муҳаббат иштининг деворини.

16-17 ноябрь 2003 й.
Тошкент.

НАВОИЙ ҲАЗАЛИГА АЗИЗИЙ МУҲАММАСИ 22

Ошиқингга лутфу эҳсонинг тириклик неъмат
Шаккарафшонлик била сўзинг масиҳий қудрати
Олтину гавҳар сафосидир каломинг иззати
Эй дудонинг шарбатига оби ҳайвон лаззати
Лаззати бўлмай насибим бўлса лаълинг шарбати.

Тун қоронғуси берувчи акс иқболимгадир
Янги ойнинг ўроғи ўхшаш қади долимгадир
Кўҳда юдузлар мисоли кўз ёши олимгадир
Кечалар ҳажрингда беҳудмен менинг ҳолимгадир
Шамъининг гоҳ куймоғи, гоҳ ноласи, гоҳ раққати (юмшамоғи).

Севги авжин боиси сендек пари озод эрур
Лутф уммиди, айрилиқ ваҳми дилимда ёд эрур
Эҳтимоли васл зоҳир эрса хотир шод эрур
Меҳнати ҳайфингда ишим оҳ ила фарёд эрур
Оҳ, агар фарёдини етмас висолинг давлати.

Бир нигоҳинг учқуни тушмоғи умримда талаб
Қоматим ҳам эрканига эгма қошингадир сабаб
Тўтғийи жон истаган мақсуди сен, эй нўшлаб
Лаъла нобинг ҳасрати кўнглимда бўлса не ажаб
Шиша бирла боданинг бир-бирга кўптур нисбати.

Ошиқ аҳли гирдида ўзига ўхшаш хайли бор
Махмуру лаб ташналарнинг истагидир майли бор (шаробли юк)
Ўтга интилган юракка дедим охир, майли, бор!
Оразингга, эй пари, мажнун кўнглининг майли бор
Телба янглиғким, анинг ўт бирла бўлмай улғати

Асрларким, бу ҳаёт тартиби ўзгармас ҳамон
Кунлар ўтгай бирма-бир борони қулфат ёғибон
Муттасил боргай тириклик садди аста оғибон
Умр эрур яшқ аҳлига пайки насим, эй борбон
Басдурур бу муддаога шоҳид анинг суръати.

Неки тақдир бахш этар ол демайин чуну чаро (нега, нима учун)
Хоҳи гултож бошингау хоҳ кўксингга яро
Сен билан эрур Азизий умри, эй кўзи қаро
Юзу холдиндин Навоийнинг кўзидир қонаро
Лоладекким, доғи бўлмиш кўз қароси ҳайъати.

19 ноябрь 2003 й.
Тошкент.

НАВОИЙ ҲАЗАЛИГА АЗИЗИЙ МУҲАММАСИ 23

Кеча-кундуз кўрмак истаб айларам афрон сени
Кўрмагим бир бор эмас чандон ҳам чандон сени
Булбули зоринг кутарда, эй гули хандон, сени
Кел-кел, эй оромижонким, тилайдур жон сени
Чеҳра очким, кўрмак истар дийдаи гирён сени.

Телба жисмим тентираб излаб изингни топмади
Ўша издан ўзгага асло назарни солмади
Қайси хушбўйлик дучор бўлса назарга олмади
Эй ғизоли, мушкбў, келким, қуюндек қолмади
Водийе, ахтармагин истаб бу саргардон сени.

Ёшурун тутдим ўзимни инфиаоли заъфдин
Кўрмадим ҳеч бир самар муңдоқ ҳаёли заъфдин
Чун жисм илҳоқликда, йўқ мажоли заъфдин
Сен пари пинҳон учун мен ҳам камоли заъфдин
Ғойиб ўлдим эл кўзидин кўргали пинҳон сени.

Таърифингдин ўзга бир назм келмагуси килкима
Ёзган ашъорим узатсам анча илкинг силкима
Якка ялғиз сен севинчим, дардими айтай кима
Гарчи мумкин йўқ вале бир қатла кирсанг илкима
Борса бош андин чиқармоқ ўзга не имкон сени.

Май тилаб дайр ичра тоқат бирла кутдим ҳар неча
Қанча махмур кетдилар ҳушдин қўлингдин май ича
Охири омад юриб келганда навбат менгача
Кўз юзингдин олмасам айб этмагил, эй муғбача,
Айлай олмон дийдадин ғойиб мени ҳайрон сени.

Ташналаб хуммор Азизий ҳолидин бўл боҳабар
Чунки илкингдин шароб ичган замон у сарбасар
Куйинг узра мастликдин ўзини билмай борар,
Эй пари, "ар телбариб бўлмиш Навоий дарбёдар
Бу аёга мақсуд эрурким, истагай ҳар ён сени.

17 июль 2004 й.

НАВОИЙ ҲАЗАЛИГА АЗИЗИЙ МУҲАММАСИ 24

Кимса борму ишқ ўтинда бир ўтиндек ёнмади
Ёр отини тилга олгандин ани қизғонмади.
Улки бошига қилич келганда ишқдин тонмади
Кони лаълингнинг хаёлидин кўнгул қозғонмади
Тушта сув ичган била лабташна ҳаргиз қонмади.

Кексалик ишқимни достоя этдилар ёшу қари
Ишқ савдосида кетдим барчасидин илгари
Ёр куйи остонасидин кетмагай бошим нари
Оҳ, саргардон кўнгиладинким, ул ой куйи сари
Бергали бир ҳам бизнинг сори яна айланмади.

Қанча дардинг бўлса изҳор этма, доим ичга ют
Ғам тутунлар ёйса сабр эттил, оловга боқмай ўт.
Авж олиб интилса ёнғин шуъласи бағрингни тут
Кўр не ўт бўлғайким, ўртандим, қаёнким соддинг ўт
Ёлғиз ул ўтдинким, мен куйдим кўнгул ўртанмади.

Кимки, содиқ эрса охир меҳрдин гуллар терур
Ҳар қалай муз офтобнинг шуъласи ичра эрур
Тошбағрлар меҳрсизлик даштидин лисбат берур
Ўлмак осондур кўнгул узмак биювдин саъб эрур
Эй хуш улким, кўнгли бир бадам ҳур ила ўрганмади.

Ёшлик умрида Азизий зор-зор эрди валеқ
Бир вафосиз дардада кўп интизор эрди валеқ
Қаррилик айёми анча хушгубор эрди валеқ
Ғар Навоий заъфи тебрангучи бор эрди валеқ
Ҳажр ўқи кўксингтаким, теғди яна тебранимади.

3-4 ноябрь 2005 й.
Тошкент

Нигоҳидин хирад эсдин адашти
Забон лолу ҳушим терс, ақл шошти
Кўриб ҳайронлигим ҳаққидин ошти
Юзи хуршидидан кўзлар қамашти
Валекин тобидан жонлар тутошти.

Қуёшдек чехрасин очганда жонон
Шияои нуридин ёрушти осмон.
Кўрунуб тонг, чекингач субҳи ёлгон
Бу хуршид узра майдин гуллар ўлгон
Гул узра қатралар янглиғ ярашти.

Қошу кўз дардида бағримни эзсам
Мижанг тигини жон лавҳига тизсам
Муҳаббат қиссасида сидқ ҳиссам
Сочи савдосида ошuftа қилсам
Тасалсул бирла бир-бирга улошти.

Вужудин чулғади ишқинг хираднинг
Ҳушини илғади ишқинг хираднинг
Рангини сўлғади ишқинг хираднинг
Қўлени тўлғади ишқинг хираднинг
Агарчи ул мунинг бирла талошти.

Фирону нолалар селин тошурмоқ
Юракнингғиғ тўла дардин ёшурмоқ
Жаҳонни телбалик бирла шоширмоқ
Фалақдин нолани, тонг йўқ, оширмоқ
Фалак зулми чу бизга ҳаққин ошти.

Азизий ҳажр ташвишин емаским,
Шукр қилгонга, билсанг, ҳар не баским.
Агарчи баридин мамнун демаским,
Шафақдин кўк юзи гулгун эмаским,
Фироннингда Навоий қони тошти.

18-19 октябрь 2005 й.

Биларман чин вафо деб мазҳабингни
Сурарман кўзга хоки мактабингни
Қучиб сарвин сенингдек моҳтобингни
Тиларман ислаб-ислаб раббабингни
Ғаҳ ўпсам оразингни, ғаҳ лабингни

Итинг бўлиб рақиб қавмини қопсам
Энгимга телба полосини ёпсам
Изингдин ўргулиб ортингда чопсам
Эрур бу бир таманно, балки топсам
Юзим суртарға наъли маркабингни.

Ошиқмоқдин юракни ёрғум, эй чарх
Самолар узра гентиб қорғум, эй чарх
Сомон йўлига ўзни қорғум, эй чарх
Юзу зулфун кўрарға борғум, эй чарх
Жудо қилғил қамардин аҳрабингни.

Дедим, бу илтижони анга сирлаб
Дуода чеҳра кўрсатмоққа чорлаб
Тўсатдан еру осмон кетди порлаб
Юзи, эй чарх, бурқаб очти терлаб
Булутқа чирма обу кавкабингни.

Тамошосида ишрат базмин туз
Ягона менга ёру ул нигор ўз
Ниғоҳимда камон қошу киёик кўз
Қади боринда тўбидин дема сўз
Қил, эй зоҳид, бийикроқ машрабингни.

Висол уммиди бирла ўзни алдаб
Азизий қисматига шукр айлаб
Дуода ҳар замон сени авайлаб
Навоий ёр раҳм этгайму, ёраб
Эшитса мунча ёраб, ёрабингни.

12-13 октябрь 2005 й.
Тошкент. -

НАВОИЙ ҒАЗАЛИГА АЗИЗИЙ МУҲАММАСИ 27

Оқ сийнанинг дуркунлигига кўз тўймагай
Юпқа белинг назокати ўлчовни билмагай
Сарвингга рашк этиб не не шамшод сўлмагай
Нозик ҳарир агар танинга ҳойил ўлмагай
Кўрса жамод мумкин эмас мойил ўлмагай.

Кўнглим юзинг, жисми танинг ошифтаси дурур
Ишқим бори жунуними сирриштасидурур
Тоқатам тоқ қилувчи кўзинг ишвасидурур
Чун тору пуди лутфида жон риштаси дурур
Тенг йўқтурур агар танинга ҳойил ўлмагай.

Турмуш мени ишқ дарсига шундай ўқиттиким,
Бу илмда комилягим ҳаддидин ўттиким
Қошу кўзинг сеҳри чунон банд эттиким,
Лаълинг хаёли жон аро бир нақш тўттиким,
Обихаёт била ювсалар зойил ўлмагай.

Васлингни муддаосида қолаб ҳушим хаёл
Гўё насиб бўлиш манга орзиққанам висол
Беҳуда истагинг учун энди кўнгила уёл
Қилдим қумуш библикларидин бўсае савол
Мендек жаҳонда хомтомаъ сойил ўлмагай.

Лаълинг қизиллигига иқтизо қилиб хирад
Лафзингни шаҳядин илтижо қилиб хирад
Дил хоҳишини гўйё баржо қилиб хирад
Исботи жузв ло ятож жазо қилиб хирад
Сўзинг вужуди нуқтасига қойил ўлмагай.

Кўз гавҳарин одати қабонингга саждае
Бошим эгик қилурга диморингга саждае
Сўзлаб этар Азизий қулорингга саждае
Йиллик ибодат эмиш оёғингга саждае
Бошин Навоий олмағуси то йил ўлмагай

30-31 октябрь 2005 й.
Тошкент.

Қомати сарви сиҳи аълодек
Кўзларин сеҳри магар яғмодек
Куйида тентираган ағмодек
Телба ким кўрди мени шайдодек
Пари ул ҳури малак сиймодек.

Карам айла биза ташла назар
Ани қадри менга бир умр қадар
Ойу йиллар жаҳон ичра агар
Истасам сен каби покиза гуҳар
Бўлғай ўлғайму кўзум дарёдек.

Ўзидир барча гўзаллар ҳўби
Дилу жонимнинг ўшал матлуби
Чаманим нозик адо маҳбуби
Бўстон сарви гар ўлсун тўби
Эмас ул наҳл қади раънодек.

Севгилим сўзлари гулқанд, шакар
Ўт солар жонга ики лаълар
Лутф нурини сочар хуршидвар
Тангри ишқ аҳли шикастига магар
Хўблар кўнглин этар хородек.

Дилбаримдир менга дурри акто
Борлиги меҳр гулига маъво
Шул сабабдин деяолмам ағло
Ишқ мажнунни кўп этди расво
Қилмади, лек мени расводек.

Умрини қилгин узун, эй оллоҳ
Жилваи ҳуснига тўлсин дартоқ
Васиддин узма Азизийни, оқ!
Эй Навоий тилаган зуҳду салоҳ
Кўзю кўнглини ҳам асродик.

7-8 сентябрь 2003 й.
Тошкент.

НАВОИЙ ҒАЗАЛИГА АЗИЗИЙ МУҲАММАСИ 29

Чеҳраи олинг кўзимга гунҷаи гулнордек
Тори зулфинг масту ошиқ бўйнига зуннордек
Рангу рўйинг қаршисида тан бузуқ девордек
Турфа рухсорингки, ҳусн иҷра эрур гулзордек
Турфароқ будурки, гулзор эрмас ул рухсордек.

Гунча оғизлик нигорим сўз дуррини терур
Ҳусн аҳлига вафоу меҳр дарсини берур
Ноз ила шамшод нахли боғ тўрида турур
Сарвинозим бошида турна парин кўрким эрур
Шамъининг бошида кул бўлгон паришон тордек.

Ёр лутфи марҳамига ўргатиб эрди мени
Соғ этиб ҳар дам висолин шахдини берди, мени
Ҳар куну ҳар ой фароғат бахш этиб сўрди мени
Бир тун ул ой ҳажридин куйдим, улус кўрди мени
Тонгласи бир йил тақассур тортқон бемордек.

Эркалк бирлан висол боғида сайр этдим мудом
Қисматим бўлди мурувват баҳраси ҳар субҳу шом
Бир нафаслик нози шунданким, туюлмишдир мудом
Ул қуёш маст ўлди гўёким, қилиб эрди хиром
Юз жафо жонимга айлар чархи кажрафтордек.

Эй Азизий, ёр куйини тилардин қолмадинг
Куйи туфроғин кўзингга суртмоқдин толмадинг
Ўзга не гулшан сари ҳатто назар ҳам солмадинг
Телба кўнглингни Навоий забт айлайолмадинг
Энди чек андин илик ҳар сори борса бордек.

19 апрель 2003 й.
Тошкент.

НАВОИЙ ҲАЗАЛИГА АЗИЗИЙ МУҲАММАСИ 18

Кимки, билмас мендин ўргансин муҳаббат сиррини
Ҳам гўзаликнинг муҳаббат ўргатувчи сеҳрини
Кўп ҳаёл айлаб гулистон гулларин тасвирини
Тушта сарву гулни ислаб бирни қучгим, бирини
Айлагил, эй сарви гулруҳ, бу тушим таъбирини.

Зулфи сунбулларни домига асир ўлди вужуд
Сарви қаддининг хиромига пойандоз жисм худ
Тушти мастона нигоҳи оҳим узра чиқди дуа
Англадик, ўтлуғ юзи кўнглим не янглиғ қилди суд
Мум ароким, кўрмамиштур шуъланинг таъсирини.

Бу қуюндек тентирар саргаштаники, чорлангиз
Кўнглини ишқу жунун ўчоғи узра доғлангиз.
Телба аҳволимни истар эрсангиз оёғлангиз
Дўстлар дафъи жунуним гар тиларсиз, боғлангиз
Ул пари куйида бу девонанинг занжирини.

Сарв қаддинг, зулфи мушқинг, гул юзингдир булжажаб
Беҳисоб эрмиш тамошоси учун аҳли талаб
Гар яратмоқни, пари, ҳуснингни қорозда тилаб
Сувратингдин ожиз эрса Моний, эрмастур ажаб
Қайда наққош айлағай қилки қазо тасвирини.

Нозанинлар ноз аро моҳир вале қаддин билур
Қадр қилганларни кўнглин тоғ этарга интилу
Жон фидо содиқларин албатта диққатга илу
Васл ила қилғил бузуқ кўнглим иложинким, қилур
Шоҳ адл этмак била вайроналар таъмирини.

Ёшлик гулзори ҳар доим беҳишт эрмиш манга
Ишқ майдонида чобуқлик сиринг (одат) эрмиш манга
Ёр учун жонни фидо этмоқ ришт (табиий) эрмиш манга
Ишқу май, эй шайх, азалдин сарнавишт эрмиш манга
Ваҳ нетай, хуш кўрмагаймен тенгрининг тақдирини.

Эй Азизий, ишқ афғонин самолардин ошур
Дард турёнинг вужудинг сатҳидин тўлиб тошур
Олам аҳли чорас топмай бу ҳолингга шошур
Эй Навоий, дерсен ул ой ишқини элдин ёшур
Оти мазкур ўлса, найлай, ҳолатим тағйирини.

1 ноябрь 2005 й.
Тошкент

НАВОИЙ ҲАЗАЛИГА АЗИЗИЙ МУҲАММАСИ 19

Ишқ кунжидурур умр боши
Фасонадир элга сирим фоши
Қолмади жаврларга дил доши
Селларким, тўкар кўзим ёши
Сойининг тошидур ядо тоши.

Эгилди қад таъзимингни қила
Қадалди тири кифрининг тила
Омонлик, эй кўнгул, эмди тила
Даъви этгайму эрди қошинг ила
Бўлмаса ёйининг ики боши.

Чидамни гар қўйсамда жойига
Ишониб бесабр англайига
Тушди сабру тоқатим пайига
Қаҳридан чинки, тушди манглайига
Чинининг остида нун эрур қоши.

Хуснидин руҳланиб ёзди қанот
Нақшлар бино этувчи зот
Хўблик санъатида ёйғали от
Рангин эзмакка солмиш оби ҳаёт
Чехранг очқонда сунъ наққоши.

Чиройу назоҳат аро танҳо
Ёш гўзалга бўлиб эдим шайдо
Ўйлабон шу ишим эрур аъло
Қариган чоғда айлади расво
Мени гарчи кичикдурур ёши.

Азизий оғишмай ўнгу сўлидин
Борар умрнинг боғу чўлидин
Гарчи ҳеч иш келмагай қўлидин
Гар Навоий қочар фано йўлидин
Не ажас бўқ анди йўлдоши.

29 октябрь 2005 й.
Тошкент.

НАВОИЙ ҒАЗАЛИГА АЗИЗИЙ МУҲАММАСИ 32

Шириним, эсла неча сенга ширин сўз дедим
Назаринг жону таним руҳи, қаро кўз, дедим
Келишинг борида кетмоқдин умид уз, дедим
Шоми васлингни кўруб субҳи дилафрўз дедим
Субҳ ҳажрингга етиб шоми жигар сўз дедим.

Кўкка етгандай ўлур тегса бошимга қадаминг
Сарви сийхингга ёпишган кўнглаку очик ёқа, енг
Тун каби сочу сузук кўз ила бугдойи энг (юз)
Тенг кўрунди кўзима васл аро қадду зулфинг
Кеча кундузни кўриб тенг они наврўз дедим.

Топамен чеҳранг уза яшамоқ илҳомини
Ҳеч қаю иш бералмас бунинг оромини
Жонима қасд этадир қошингу кўзинг сени
Чини зулфинг гами муҳлик дедим, ўлтурма мени
Чин дедим ҳар нени, мен зору ғамандўз дедим.

Не ажаб соҳир эрур банди қилурга ўзига
Неча жон қушлари ястандилар онинг изига
Ҳусни гулзори аро сўз улайолмай сўзига
Янги ўрганди кўнгул булбули ул гул юзига
Тенг эҳастур агар ул қушни навомуз дедим.

Ёр ушшоқ элига марҳамат ила қарасин
Дили мажруҳлар учун малҳам ўлурга ярасин
Топибок менда ҳама дардманлар сарасин
Тикти панд игнасидин даҳр эли кўнглим ярасин
Халқ нишини бу маъни била дилдўз дедим.

Куйлабон васфини жон булбули топмайдур тин
Ҳуснига мафтун эрур одамизод, инсу жин
Нега тинмайсен Азиз дерсен анилик махтавидин
Эй Навоий, ёрушди шомим ул ой партавидин
Не таажжуб гар ани моҳи шабафрўз дедим.

1-2 июнь, 2003 й.
Тошкент.

НАВОИЙ ҲАЗАЛИГА АЗИЗИЙ МУҲАММАСИ 33

Сузук нигоҳинг ажаб камол эмиш, билдим
Анинг менга тушари эҳтимол эмиш, билдим.
Етишмоқ ошиқ учун ҳалол эмиш, билдим
Лабинг ҳаёт суйидин зилол эмиш, билдим
Зилол нуқтаси устида бол эмиш, билдим.

Хушим учар кўришиб кифригу қаро кўзла
Илиқ табассум ила жоним олмағинг кўзла
Нигор мидҳиясига, тилим, мудом сўзла
Учуқ лабингда эмас реза инжу лаъ узра
Ки барги гул уза бир қатра бол эмиш, билдим.

Сочинчига чидамай жон оғизгача етти
Йўлингга интила эс-ҳуш баданни тарк этти
Чидамни косаси ҳам лиқ-лиқ тўлиб кетти
Қадимки, ҳам бўлиб оғзинг хаёлидин итти
Адам ичинда ҳамоноки, дол эмиш, билдим.

Висол боғини сайри учун кўнғил тўла жуъ (иштаҳа)
Қадинг ниҳолию райҳон сочинга дилда ружуъ
Қачонки, кўзга чаман сумбулини этди рукуъ
Юзингни билмас эдим, зулф аро чу қилди тулуъ
Ғариб ахтари фархунда фол эмиш, билдим.

Яшарлар эл баҳрасиз назм назоҳатидин
Фирибу фикс базмини ўтказиб ниҳоятидин
Ақл шошди тубанлар ҳужуми ғоятидин
Даний тажаммулию озоданинг фалокатидин
Замон табиати безътидол эмиш, билдим.

Фалаҳ, ҳамиша балад асра ёрим иқболин
Муносиб айла анга Азизий афъолин
Кўриб в-жуд аро ишқ ўтининг ишролин
Фироқ шомида сўрдим Навоий аҳволин
Сочинг хаёлида ошифтаҳол эмиш, билдим.

17 июль 2004 й.
Тошкент.

НАВОИЙ ҲАЗАЛИГА АЗИЗИЙ МУҲАММАСИ 34

Ишқ сиррим фош ўлур ҳар қанча пинҳон айласам
Элга билдирмай дебон не-неки имкон айдасам
Эмди васлинг уйига етмоқни осон айласам
Хилвате топиб сенга жисмим аро жон айласам
Балки жон хилватсаройи ичра меҳмон айласам.

Ой само сайрияга токи тушмасидан сал бурун
Олам узра тун ридосин ёпганида кечқурун
Дилбарим ёнимда ялғиз махфий тутмоқлик учун
Хилват элдин ёшурун, хилват аро тан ёшурун
Танда жон янглиғ сени жон ичра пинҳон айласам.

Васлидир борлиғ ҳаётим ошкор қилмоқ нечун
Буки ҳолат сен билан мен писта пўчоқдек бутун
Беркинаё эл кўзидин бўлсам тамомийла нигун
Анда ҳам жон пардасин ҳар сори осиб сатр учун
Васлинг ихфоси нечаким, бўлғай имкон айласам.

Ёр хилват ичра танҳоу ниҳоний эрканин
Кимса билмас, беҳабардирлар бари инсону сен
Анда у жон сингари холийдир оламдин чунин
Чун бу хилват ичра не ўзлук эрур маҳрам не мен
Ҳар не номаҳрам эрур ўздин парিশон айласам.

Хилвате эрканки, ҳаргиз чиқмагай андин садо
Ёр ҳозир унда:о фикрим эрур ёнда жо
Ўзга ҳар бир нарса йўқдир ёр ҳузурида расо
Дафъ ўлуб ағёр топсам бор ул хилват аро
Безабонлиғ бирла шарҳи дарди ҳижрон айласам.

Дилбарим якто меҳр бобида юз тимсол аро
Ҳар куни такрор-такрор барча қийлу қол аро
Ишқим изҳорини этсам телбалик аҳвол аро
Умр боқий топқамен бир лаҳза ушбу шол аро
Ўзни беҳуд кўзни рўзгоринга ҳайрон айласам.

Кимса ишқ наҳрида кўрганмас менингдек гарқини
Шул муқофотга муносиб бўлаолмас ҳар киме
Тун ва кун машғул Азизий ёза севги шарҳини
Эй Навоий дема иқрор айла ишқ тарқини
Ким инонгай гар ўзимга буйла бухтон айласам.

23-25 октябрь 2005 й.
Тошкент.

НАВОИЙ ҒАЗАЛИГА АЗИЗИЙ МУҲАММАСИ 35

Шарҳи аҳволим қулоқ бер сенга бир-бир этгамен
Умримни, эвоҳ, соғинмоқ бирла охир этгамен
Кўз ўнгимда сувратинг ҳар дамда таҳрир этгамен
Оразинг нақшин кўнгул лавҳида тасвир этгамен
Бўлмаса тақдир ани кўрмак не тадбир этгамен.

Сен париваш аҳлининг ноз офарини, нодири
Мен эса севгучилар ичра ягона собири
Ошкор айлай недур кўнглимни тўлдирган сири
Эй қаро кўз, бўлмас ул юз шавқидин юздин бири
Кўз қаросидин агар юз нома таҳрир этгамен.

Ҳам нигоҳим, ҳам хаёлим боғлаган гулруҳдин
Айру кўз ёшим ошар Қорадарё Сўҳдин
Ҳар дам ўлғай ошкор девоналиқлар руҳдин
Ёшурун қолғайму ишқим, бўйлаким, ул шўҳдин
Чиқса бир сўз беҳабар юз қатла тақрир этгамен.

Васл умиди бирла фикрим тўлдирибмен васфиға
Ҳусн боғин тавсифи илҳоми назмим аслиға
Бундайин тугён тушар эркинму инсон наслиға
Не жунундур буки, ҳар тун ул париваш васлиға
Юз хаёл айлаб яна бориға тағйир этгамен.

Ишқ даридин умрлар топмадим асло даво
Чун муҳаббат йўлида топгай ҳаётим интиҳо
Орзуylim, бўлса ёнимда ўшал нозик адо
Эйки, дерсен васл коминг бўлса жон қилғил фидо
Ул муяссар гар бўлур мен худ не тақсир этгамен.

Ёр куйида, вужудим, тупроғ ўлғил, кетмагил
Эй иликлар, ёр этакидин бўлакни тутмагил
Неки ёздинг ўзгани дил сафҳасига битмагил
Ишқ азидандир насибим носеҳо манъ этмагил
Манъ қълсанг ҳам нетиб мен манъя тақрир этмагил.

Ўтса умрим термулиб икки кўзи шахлосиға
Садқа қилсам хонумоним бир нафас парвосиға
Илтифот этса Азизийдек ғариб шайдосиға
Эй Навоий, нақди жон бергил дединг савдосиға
Бўйла савдо гар муяссар бўлса тавфир этмагил.

4-6 октябрь 2003 й.
Тошкент.

Кўз узмагум бир лаҳза ҳам кўзи қаросидин
Беҳоллигимдир қомати нозик адосидин
Бормен фақат уммид ила меҳру вафосидин
Сарбеки, нолишим бийик ўлди ҳавосидин
Юз минг фиғонки, огоҳ эмас мубталосидин.

Тушса нигоҳи зор кўнғил оламга сифмағай
Кўксим мижа пайқонидин ўзгани йиғмағай
Ҳижрон хавотири сари жисмимни йиқмағай
Кўнғлимни кўзларидин айирмангки, чиқмағай
Мажнун насиҳат ила кийиклар аросидин.

Эшикида бўлди ишим ҳар лаҳза жусти-жў
Кўрган деюр, не истагай, ҳайдангки, телба бу
Ялғиз ёта ҳар дам қилай васлини орзу
Мен тийра уйда беҳуду юз навъ гуфтигў
Ҳар куй бошида телбалигим можаросидин.

Хуснинг камолядир беҳишт боғидин башанг
Қаддинг ниҳоли айлади сарви сиҳини танг
Очмоққа сиррим, эй пари, алҳолки қистасанг
Кўнғлимда тоза доғларинг шаклини истасанг
Фаҳм айла ўтлуғ икки кўзимнинг қаросидин.

Арзин эшит дил булбулин неларни куйлар ул
Сен сен ҳаётим манбаъи, ҳам матлабим ҳамула
Муштоқмен дидоринга ҳар лаҳза, тоза гул
Қувват топар лабинг ғамин еб ҳазин кўнгула
Гўёки қон таваллуа этар бу визосидин.

Юз шухрки, ҳижрон туни келмади етиб
Тўймайману жамолига кун қолар битиб
Шафқат билан Азизийни ол икидин тутиб
Ғам шомидин Навоийни нетгай ҳалос этиб
Ёрутсанг уйини шамъи жамолинг зиёсидин.

10-11 май 2003 й.
Тошкент.

НАВОИЙ ҒАЗАЛИГА АЗИЗИЙ МУҲАММАСИ 37

Севгили ёрим менинг инсонларин аълосидан
Чехраси хуршид, қадди сарвиғул, раъносидин
Бағрим этган тилка пора қошларининг ёсидин
Бир паривашким, кўнгул девонадир савдосидин
Ғар эрур бандангки, озода ўлмон истиғносидин.

Ишқ қудратдир жаҳонда тенги топилмас бирар
Анга тобеъ ҳар вужуде файзу дид бўлса агар
Ишқ инсонни жаҳон корига илкин силкитар
Ошиқ ўлса шоҳу маъшуқи гадо балким, чекар
Ишқ ғавғосин ани хайлу сипоҳ ғавғосидин.

Жисм агар хошок эса севги анга чақмоқ демак
Оташида кул бўлур сабру хушу ақлу юрак
Қанча улкан хонумонлар соврилур топмай тирак
Ошиқ ўлғай аждаҳо бўлса забун бўлмоқ керак
Жавр тортиб ишқ куйи мўрининг ийзосидин.

Тақдир ўрмони каби беҳад муҳаббат бешаси
Сабр тоғини йўнар гўёки Фарҳод тешаси
Қайда тоқат айлағай бу кучга кўнгул шишаси
Не ҳавойидир ҳавойи ишққим ҳар пашшаси
Туъма айлар ақлу тақво қофининг анқосидин.

Ишқ дунёси улғудир тавсифин қилмай узун
Ким анинг шодлиғи қисқа кулфату дарди фузун
Дарманда дилларгина лойиқ анинг бахтига чун
Ишқ аро шоҳу гадо тенгдур, гадо балким фузун
Ғар гадолиғ айлар ўлса ишқнинг яғмосидин.

Ишқ даъвосин қилур улким, ўзин айлар заво
Ишқ йўлада туман жавру жафо келмас малол
Ишқнинг ботирларига ёр лутфидир ҳалол
Кимки, раънолиқ била ошиқ бўлиб истар висол
Тортингиз отиға хат ишқ аҳлининг асмосидин.

Ишқ йўлига кирувчи кимса одамдирким ул
Одамийлик авжи узра барқарор ҳамдирким, ул
Севги отини Азизий тутди, бардамдирким, ул
Ишқ атвори Навоийға мусалламдурким, ул
Юз бало чекти дағи ўлди анинг ихфосидин.

21-23 июль 2004 й.
Тошкент.

НАВОИЙ ҒАЗАЛИГА АЗИЗИЙ МУХАММАСИ 38

Ошиқ аҳли жон топар ўз лоларухи ҳуснидин
Васл орзуи эрур мазмуни умри беҳбудин
Гул жамолинг васфига созламиш булбул удин
Англамон сувдек юзингдурму кўринган кўзгудин
Ё юзингдин кўзгу сув бўлди юзинг зоҳир сувдин.

Кўрмасам букун сени умримни тўфонлар тутар
Кўз ёшимнинг шиддати бўрону селлардин ўтар
Зулмат ичра зор кўнгил ҳуснинг қуёшини кутар
Рўбару бўлғоч юзинг ғам шоми оллоимдин кетар
Соя тушгандек кейин хуршид бўлғоч утудин.

Сен дебон фикру хаёлимдин жаҳон бўлди унут
Боқибон ҳайрат билан аҳли замон айлар сукут
Носеҳо, интилма сўйлаб қар қулоғимга ўгит
Йиғламоқ чун айлади даъво кўзим бирла булут
Барқ гўё муни фаҳм айлаб йиқилди кулгудин.

Тўлғанурмен уйқисизлик бирла оқшомлар неча
Тонг саҳар кўз илагай ёрим хаёлимда куча
Ногаҳон келгач ёнимга моҳжабиним юз оча
Тушта ул маҳваш юзига то кўз очтим ҳар кеча
Истамасман турфатул айне кўз очмоқ уйқудин.

Бор ҳаётим ўша бирлан, фикру ёдим ўшада
Марҳамат кўрсатса ёрим борлиғим шу тўшада (озуқ)
Қуйди бағрим интилиш ўтида олтин шўшада (сик)
Холий ул юз васли топқан ваҳҳдин бир гўшада
Зулфи янглиғ тўлғониб бошим қуйидир қайғудин.

Зоҳир ўлғоч кўзларим олдида ул сарви равон
Юз уқубат занжиридин холий ўлдим шул замон
Чирмашиб қаддин ўзимга мойил айлаб ўша он
Ком соқий лабларидин топтим, аммо олди жон
Эйҳи, даврондин қўш ичтинг рофил ўлма корудин (иваз)

Неъматини васлин кутиб эрдим Азизий интизор
Марҳамат хонини ёзди лутф ила қутлуғ нигор
Нозу ишва бирла аввал айлади беихтиёр
Борғон эрмишмен ўзимдин жилва қилғон чоғда ёр
Сўрмай ўтмиш, эй Навоий, худнамойим беҳудин.

28 апрель – 2 май 2002 й.
Тошкент.

Маҳфил ичра зор эдим кўрмоққа хуш ҳамдам юзин
Бор парирухсори яъни тоза, чин одам юзин
Сақламоққа жону дилда шу фанимат дам юзин
Соқиде очтинг чу май тутмоққа жоме жам юзин
Юз ғамим дафъ айладингким, кўрмагайсен ғам юзин.

Бир ютум саҳбо-суйи ҳайвон чекинтирди мамот
Ҳам такалум бодаси эғнимга бахш этди қанот
Мундайин муъжизани оламда кўрмиш қайси зот
Уйла руҳафзо лабинг анфосидин топдим ҳаёт
Ким гар ўлсам топмагайман Исоу Марьям юзин.

Ташрифи шоҳонасига мунтазир жисмим бикулл
Таъзимида бош қуйи, кўксимга чўккан икки қўл
Жону дилга қаҳр ила дермен бу даргоҳдин чекил
Ёр меҳмон бўлмоқ эрмиш, боринг, эй жону кўнгул
Истарам ким, кўрмагай, албатта, номаҳрам юзин.

Ким вафо аҳлига мансуб сабр эшикини тутур
Ишқ савдоси жафоу жавр ила боғли битур
Зулмдин кўрққан билингким, ишқ йўлин тарк этур
Гар вафо аҳлига олам зулм қилмоқ бас недур
Дуди оҳимким, қаро айлабтурур олам юзин.

Еткурурсен ошиқ аҳлига вафолар туҳфасин
Севги гулзорига ҳар дам сидқ сувин сепгасен
Ё Азизий, муғтанам тут ёр нозу ўпкасин
Эй Навоий, тушса маст илгинга, бир кун ўпкасен
Ҳам қабогин, ҳам сақогин, ҳам дудоғин, ҳам юзин.

16 октябрь 2005 й.
Тошкент.

НАВОИЙ ҲАЗАЛИГА АЗИЗИЙ МУҲАММАСИ 52

Ҳусн гулзоринг муҳаббат аҳлига мақдам бўлур
Булбул афронига гунча кулгиси ҳамдам бўлур.
Оразинг гулдек очиқ эрса, лабинг маҳкам бўлур
Фирқат ичра шарбати лаълинг висоли кам бўлур
Гарчи дерлар талх дарёда чучук сув ҳам бўлур.

Севги ўқи дардидин мажруҳмен, кўксим яро
Эгма қошингга агарчи бош эгик, қақдим дуто.
Ой юзинг нури билан умрим ёруғ, эй дилрабо,
Зулфи рухсоринг ғами, не тонг, бузуғ кўнгулм аро
Аждаҳо гар бўлса вайрон ичра маҳзан ҳам бўлур.

Икки кўзим равза боғин ҳури ризвониндаким,
Қоши ёсин мўлжали ошиқ элин жониндаким,
Орзуийм шул қадалган тири мужгониндаким,
Кўксума бир ўқ от ёна бир ёниндаким
Ул дағи кўнгулмни шод айлар бу ҳам маҳкам бўлур.

Ташна кўнгулимга ҳамиша шарбати васли талаб
Бу тилақдин дилбар айлар нозу истиғно, ғазаб
Юз туман андиша бирла қилмайин тарки адаб
Ул пари ишқин халойиқдин ёшурсам, не ажаб
Дарддй йўқлар дард аҳлига қачон маҳрам бўлур.

Софлик юзига солманг шубҳа бирлан сояким,
Ё ҳасад тўқмоғидин урманг бошимга пояким
Чекканимдан дард зўридан саҳарлар нолаким
Оҳу ашқимдин шикоят кўп қилур ҳамсояким,
Ауд равзандин кирар уйнинг биноси нам бўлур.

Севги даргоҳида қуллиқ қисмат этмиш менга гайб
Менки, мамнунлик била қилдим ҳаётим сенга жайб
Тақдир айлар имтиҳон меҳнат энгимга юклайаб
Гар эгилса қоматим ишқинг юкидин қилма айб
Ким спехр узра бу оғир юкни қўйсанг ҳам бўлур.

Монг тобоним ўшал тун ўзни ифшо айлади
Борлигим сомон йўлидек дилни унга бойлади
Бахтиёр толеъ шу эрканни Азизий англади
Олам аҳлидинки, ул ойни Навоий танлади
Билмадики, ишқидин овораи олам бўлур.

31 август-2 сентябрь 2003 й.
Тошкент.

НАВОИЙ ҒАЗАЛИГА АЗИЗИЙ МУҲАММАСИ 53

Ишқ туғени юракда ҳар недин ҳам зур эрур
Бағрими тилган муҳаббат наштари ўткир эрур
Умрим офтоби ўшал бир моҳчеҳра ҳур эрур
Ҳар қаён боқсам кўзимга ул қуёшдин нур эрур
Ҳар сори қилсам назар ул ой менга манзур эрур.

Чеҳра гулзорини пардоз ила ошурмоқ не суд
Ошиқ аҳлин изтиробин ёна тошурмоқ не суд
Ошкор этгай ҳарорат дардни сўрмоқ не суд
Чун масал бўлди сочин зулф ичра ёшурмоқ не суд
Мушк исин ёшурса бўлмас, бу масал машҳур эрур.

Рост алифдек қоматимни буқди мажнунлик юким
Кўйида изғишни тақдир айламиш менга ҳукм
Ўйламай асло йўлида мен ким эрмону у ким
Телбадурмен то ани кўрмак, ажойибдур буким
Ул пари девона кўзидин дағи мастур эрур.

Эй малоҳат аҳли, ошиқ тобидин кўнгил узинг
Бесабрлар шўришин бостиргаали бир йўл тузинг
Эй париваш дардима малҳам нигоҳинг ҳам ўзинг
Чун мудом эрнинг (лабинг) майи қошиндадир кофир кўзинг
Недин эркинким, даме усрук (маст) даме маҳрур эрур.

Кўкрагим захда, юрак ўтда, тўшақдур бўрё
Ёр даргоҳини хоки кўзларимга тўтиё
Куймагимнинг тафтидин четланинг аҳли риё
Дилраболар доғи жоним сафҳасида гўйё
Дард эли ишқим учун муҳр айлаган маншур эрур.

Севги даргоҳи муқаддасдир, садоқат аҳли ганж
Ушбу ганж арзир чекарга қанча дуч келса шиканж (қайноқ)
Ёрга етмоқ Азизий — орзу парвозида авж
Гар Навоий сиймбарлар васлин истаб кўрса ранж
Йўқ ажаб, невчунки, хом этган тамаъ ранжур эрур.

15-17 сентябрь 2002 й.
Тошкент.

НАВОИЙ ҲАЗАЛИГА АЗИЗИЙ МУҲАММАСИ 42

Гулшан ичра шу очилгон гулда хоре бўлмасин
Мендин ўзга ҳусн гулзорига зоре бўлмасин
Кун аро дилшодлиғдин бошқа кори бўлмасин
Ғам елидан ёраб ул гулга ғуборе бўлмасун
Балки онсиз даҳр боғида баҳоре бўлмасун.

Оразин равшанлиғидин баҳраманд ишқ аҳлидир
Жону кўнгулар тирик бўлганда боғин даҳлидир
Беҳдсоб ошиқларининг ушбу ўйу нақлидир;
Қадининг сарвиғақим, боғи латофат наҳлидир
Чашмай ҳайвондин ўзга жўйборе бўлмасун.

Оғзи ғунча, лаблари лаъл, зулфидур сумбул валеқ
Ҳусни гулбоғи аро мен мунгли бир булбул, валеқ
Дурри хушобини муштоқи эрур кўнгли, валеқ
Айшу ишрат жомидин бўлсун юзи гул-гул, валеқ
Кўнглига ғам гулбунидин хор-хоре бўлмасун.

Лайливаш ёр ишқида мажнунлиғим эрмиш аниқ
Мен унинг қурбони, ёрим поқдомону шафиқ
Қайси анвоъи севишганлар мунингдек муттафиқ
Ғар буюрсанг садқа бошига эвурмас, эй рафиқ
Будур уммидимки, мендин ўзга боре бўлмасун.

Ошиқ элнинг жавру кулфат тиғи тирнайду р танин
Лек анинг ҳеч қайсиси тарқ этмас ишқи гулшанин
Ҳар бири олғай нафас ёд айлабон ўз севганин
Даҳр боғининг насими совурур гул хирманин
Анга ул гул гулшани сори гузори бўлмасун.

Эй Азизий, ёр куйига ўзинг банд айлақим,
Ўзви жузъинг куйи тупроғи аро қайд айлақим,
Жон қушини ихтиёран домига сайд айлақим.
Эй Навоий, қил дуо жонигаву жаҳд айлақим,
Майлинг онинг қуллиғидин ўзга сори бўлмасун.

24 октябрь 2004 й.
Тошкент.

НАВОИЙ ҲАЗАЛИГА АЗИЗИЙ МУҲАММАСИ 43

Дарди ишқинг жисм ила жонимни ўртайдир бутун
Кўрмайин гулзори ҳуснинг нола қилдим тун ва кун
Борлигим ҳижрон ўти ичра куйиб ёнган учун
Еткуруиб эрдим фироқинг тунлари гардунга ун
Шукрим, васлинг кунни эмди не ул ундур, не тун.

Ҳар кун чехранг чаманзори бўлиб қаршимда фош
Баҳрасидин юксалур эрди самолар сори бош
Ногаҳон тақдир иқболим уйига отди тош
Юз ёпиб қилдинг узун шомга ғамимни, эй қуёш,
То қуёш мағрибқа мойил сояси кўпроқ узун.

Қайгу тири босса ҳам ўзни алам-ла тирлама
Тоқат илкин ушла маҳкам ошкоро йирлама
Мен дейин, қурбон ўлай ҳамдардликда тўлғона
Дема зулфум бандидин бош чекма бўйунинг тўлғома
Тир агар сурсангки, мен бош қўйдиму туттум бўйун.

Кутмаган эрдим замоннинг шунчалар зулм уймакин
Соғарига захр олул майни лим-лим қўймакин
Зор кўнглим хоксорлик, хорликка тўймакин
Тийра оҳим элга зоҳир қилди кўнглим қўймакин
Гарчи ўт ёшунса они ошкор айлар тутун.

Неча фурсат ёр ёди хотиримни тўлғазар
Лекин интиқлик тикони санчилиб бағрим эзар
Кўнглим элнинг пайду дашноми жафосидин безар
Ўртаниб жисмим бало даштида саргардон кезар
Шуъладин таркиб топқан бўйла ким кўрмиш қўтон.

Орзиқиб ҳар тонг кутармен субҳнинг шабодасин
Ёр пайғом йўллаюр деб ёдлабон бу бандасин
Эсламас эрса мени девонаю шармандасин
Соқиб тут жом, солма тонглага май вағдасин
Тонгла чун маълум эмас, бори ғаниматдур бутун.

Талпинар жоним қуши парвона янглиғ учқали
Ҳусни шамъи гирдида айланса қўймай учқали
Васл базмида Азиз дилкаш шаробе ичкали
Эй Навоий, қўл суроҳийдек буйунни қучқали
Етмаса, бори суроҳи бўйнига илкингни сун.

24-25 март 2002 й.
Тошкент.

№ 1 НАВОИЙ ҲАЗАЛИГА АЗИЗИЙ МУҲАММАСИ 44

Бўйинга бaсе хонумоним фидо
Сўзингa руҳи жовидоним фидо
Ниғоҳингa жону жаҳоним фидо
Кўзингa тани нотавоним фидо
Равонбахш лаълингa жоним фидо

Умр боғи ҳуснинг гулидин жамил
Юзинг тобидин офтоб мунфаил (хижолатда)
Қошинг ёсига бош эгик муттасил
Лабинг ранги оллида қоним сабил
Қадинг жилвасига равоним фидо.

Тўкиб тиғи кифрикларинг қонниким,
Эшитмай қулоғинг юз афғонниким,
Назокатда маҳв айлаб инсонниким,
Белу оғзинг одди тану жонниким,
Анга ошқору ниҳоним фидо.

Умр ўтқарурменму беҳуда, ҳайф
Йўлингa фидо этмасам ҳарчи ҳарф
Бағишлар вужудим аро авжи кайф
Бағир лаъли кўз дурри оллида сарф
Демайким сенга баҳру коним фидо.

Оёғ банди савдойилик халқаси
Ҳушим элтадур дард майин қуйқаси
Аламдин тўла ҳар қаёт сафқаси
Жунун бирла ақлиғ гаминг садқаси
Ки оллинда яхши ёмоним фидо.

Жисм хоксор, қалб садпоралиқ
Азал қисматим, фақру бечоралиқ
Қуюндек жаҳон ичра сайёралиқ
Фано даштида қалм оворалиқ
Ким ул сайрга хонумоним фидо.

Не содир эса даҳрдин ема гам
Завол чанги кўпу сафо атри кам
Азизий дуода кўзи тўла нам
Навоийдин олдинг кўнгул, жонни ҳам
Сенга айлай, эй дилистоним, фидо.

8-9 июнь 2002 й.
Тошкент.

Қошингга эгилган равоним фидо
Юзу холинга хонумоним фидо
Қиё боқшингга жаҳоним фидо
Кўзингга тани нотавоним фидо
Равонбахш лаълингга жоним фидо.

Йўлинг узра тентираб ойу йил
Бало чанги ичра адо бўлди дил
Мижанг ханжаридин вужудим қатил
Лабинг ранги олдида қоним сабил
Қадинг жилвасига равоним фидо.

Қошинг ёси маҳв этди инсонниким,
Йўқотда киши барча имконниким,
Сўзинг қилди торож имконниким,
Белу оғзинг олди тану жонниким,
Анга ошқору ниҳоним фидо.

Фироқинг ҳамиша солур дилга хавф
Хавотир тифидин юракларда заъф
Тилимда отинг, ёт эрур ўзга ҳарф
Бағир лаъли, кўз дурри олингда сарф
Демайким, анга баҳру коним фидо.

Ҳаётим вафо малҳаминг садқаси
Вужудим раҳи мақдаминг садқаси
Димоғим Масихдек дамнинг садқаси
Жунун бирла ақлим ғаминг садқаси
Ки олингда яхши ёмоним фидо.

Бошим қуллиғинг айлаб олингда ҳам
Кутар лутфинг, эй марҳаматли санам
Ёзибон Азизийга хони қарам
Навоийдин олдинг кўнгул, жонни ҳам
Сенга айлай, эй дилистоним фидо.

22 март 2003 й.
Тошкент.

НАВОИЙ ҲАЗАЛИГА АЗИЗИЙ МУҲАММАСИ 46

Оразингни тавф этарга субҳ ошиқдай сабо
Бўй эгар олингда гуллар келтириб таъзим бажо
Мен каби бир қадди дол йўқдир йўлингда ёстано
Сен каби бир гул топилмас кезса юз гулшан аро
Қоматингдек нахли тар минг сарв ила савсан аро.

Юз туман савдойилар тентир тенгингни билғали
Топмағай дунё аро бирни назарга илғали
Не ажаб моҳир эрурсен бағрларни тилғали
Сен қилурсен нозу ўлтирғни тамошо қилғали
Рухи шахсийдур, эмас кўз мардуми раван аро.

Олами одамни дол этмиш ажаб сеҳринг сенинг
Эзгулик гулборига сув еткурур наҳринг сенинг
Эй рақиб, четлан, эрур ожиз бутун қаҳринг сенинг
Жоним ичра, бўлмаса, эй сиймтан меҳринг сенинг
Меҳрибонлик расмида жоним керакмас тан аро.

Қадр дуррин қийматин бозори истиғно битар
Шул сабабдин илтифотин ёр гоҳо кам тутар.
Умр эмас, ул соатеким, интизорликда ўтар
Лайлию Ширину Узро ноз сендин касб этар
Зуфнулар, кўрки, шогирдинг эрур бу фан аро.

Кўз ўнгимда бир сароб янглиғ кўрингач сарвқад
Телба дил ул ён югурди, ақлу ҳушни этди рад
Бу жунун турғенига инсон топарди қайда ҳад
Кўксум ичра йўқ эса кўнглум, ажаб йўқ, эй хирад
Мен ажаб девонани гар топмасанг маскан аро.

Ғар Чавонидан ғазал бу дарду афсонга тўла
Ғенаволик ҳасратини кўтарурда бир йўла
Ғ, талсифи садоқат рамзи бирла йўғрула...
Эй Азизий, бетаҳаллус эркониини тўғрила
Илҳи шоир номин айлаб битта бешлик ичра жо.

10-12 июнь 2002 й.
Тошкент.

НАВОИЙ ҒАЗАЛИГА АЗИЗИЙ МУҲАММАСИ 47

Агарчи ёшлик айёми қачанлар эрди ўтмишлар
Нахуш тақдир китобимга мунаққаш лавҳа битмишлар
Нигоҳим гул юзингга ҳам қўлим бўйнингга етмишлар
Сенинг ҳуснинг, менинг ишқим ажойиб унс тутмишлар
Магар бу шуълани ул шамъ тобидин ёрутмишлар.

Муҳаббат водисида гарчи эрсам зору шарманда
Куйи даргоҳинга бордим бўлай деб хокига банда
Вале ботирлигим этмай писанду айлабон ханда
Бериб эрди ики кофир кўзинг қатлим учун ваъда
Ҳамоно айни усрукликдин ул ишни унутмишлар.

Менга малҳам эди сабрим фалак бедоду ранжинда
Фиғоним, янграгайди, қўйсалар, афлок авжинда
Будир тақдир ҳукми ёзилгон ушбу ажримда
Мену дарду бало, эй шодлик, борғилки ҳажринда
Мени ғам тунлари бекаслигин вақти овутмишлар.

Нигоҳинг кулбаи кўнглимни фориг айлагай ғамдин
Тириқдурман масиҳ осо димоғинг йўллаган дамдин
Тошилағиму бирор сендек сафоли зоти одамдин
Кўнгулда ёраларким, бутмади ҳар навъ марҳамдин
Лабинг иўши ҳавосин истимоъ этганда бутмишлар.

Қошинг қалдирғочи икки қанотин мунча кермаским,
Асир ўлгон кўнглининг кунларин эркига бермаским,
Белинг қучмоқ ҳаёлин жоним ўзидин аюрмаским,
Тамаъ узмак ики ширин лабингдин мумкин эрмаским,
Ки то ул шахддин тотмишмен оғзимни чучутмишлар.

Овозингнинг жарангин соғинибон телбариб елмиш
Томошой юзинг шавқида доим дарбадар бўлмиш
Муҳаббат иштиёқида ҳушидин буткул айрилимиз
Чун мен безормен иткан кўнгулдин демангиз келмиш
Нега ул телбаи расвони бу жониб ёвутмишлар.

Ёмонлиқ илкени тутма зулм ўтқазса зиён аҳли
Оғишма ростлиқ йўлдинки борғайдур жонон аҳли
Азизий дер, жафожўйликни кўрсатса жаҳон аҳли
Навоий май била кўнглумга ўт солким, замон аҳли
Совуҳдиқ онча қилмишларки кўнглумни совутмишлар.

август 2003 й.
Тошкент.

НАВОИЙ ҲАЗАЛИГА АЗИЗИЙ МУҲАММАСИ 48

Наво булбулга бахш этгучи гулзоринг жамолидир
Халойиқ кўнглин ошуби ажаб файзи камолянгдир
Қаро кўзлар назоҳат гулшанин икки гиёлидир
Қошинг авжи малоҳатнинг янги тўққан ҳилолидир
Қадинг нахли латофат боғининг наврас ниҳолидир.

Сенга ой бирла юлдуз мохрўйлик ичра тенг эрмас
Менга иқболи олий зулфинга банд ўлдуғимдир, бас
Киши борму юзу қадинг камолян кўрса жон бермас
Фидо жоним қадинг нахлиғаким, гарчи эрур наврас
Вале андому раъноликда ҳади эътидолидир.

Саодат оламин ҳусни висоли жаннатинг субҳи
Карам гулдастасидин айлама ҳеч дастими тихи (бўш)
Нафосатда мислсиз белу оғзинг торлиги, эҳе
Назокат гулшанида тоза гулбун қоматинг шабҳи
Анинг табъида музмар гунча йўқ оғзинг мисолидир.

Лаби лаълинг баён этган гўзал ниятдаги нутқи
Қилибон марҳамат менга тузан суҳбатдаги нутқи
Овозинг булбули жон гулшанин одатдаги нутқи
Чучук лафзинг Масиҳонинг туфулиятдаги нутқи
Белинг жонбахшлиқта кўнглига кирган хаёлидир.

Хавотирсиз эрурмен айрилиқнинг қаро ваҳмидин
Умид айлаб вафоли ёш маҳбуб ёр раҳмидин
Мўҳаббат қойими кўрқмас жафоу жавр захридин
Не тонг кўнглим агар мажруҳ ўлуб кам бўлса захмидин
Ким узган гунчадек бир тифлашнинг паймолидир.

Мўҳаббат йўлидин озган киши бор эрса у ўлди
Тўриқлик сувидин баҳра тополмас гунчадек сўлди
Кечиб ўздин, кишиким, ишқ ила мастонавор бўлди
Хочла мавжуд эмас сув зарфидин чиққач ҳаво тўлди
Ҳавойи ишқдин мамлудур ўздин кимки холийдир.

Кўрсаткининг хазонин шева қилмоқлик адаб эрмас
Улуғловчи кишини, севгидир, ёшу насаб эрмас
Азизий, кўз ёши эл кулгисига ҳеч сабаб эрмас
Навоий ашқидек ул шўх агар тонмас, ажаб эрмас
Қилурлар пўя ёшлар то югурмак ихтимолидир.

2-3 октябрь 2004 й.
Тошкент.

НАВОИЙ ҲАЗАЛИГА АЗИЗИЙ МУҲАММАСИ 49

Иқболимизи мухталифи обу ҳаводир
Кунлар ўтадир соғинишим ортаборадир
Жон пардасига савтинг уни ларза соладир
Кўнглимни фиғор этдинг жонимда балодур
Билмон яна, эй сарв, бошинга не ҳаводур.

Нотоблик этиб бир кеча аҳволингни ишқал
Тонг чоғи шамол қочди олиб соғайингни сал
Дармон келувин чўзди давосизлигу пайсал
Бошинга чироқ, юзинга тор, олдинга сандал
Эл жонига ул шакани билмон не балодур.

Кайфиятими сезгали парвөөки қилсанг
Ғам моддаси йиғналган ўшул терини тилсанг
Пўстини олиб соғ назаринг тифига илсанг
Ўз дардинг унут бўлмай агар шамман билсанг
Ҳажринг туни ичра бу уқубатки мангодур.

Авж олди ҳарорат ва у маст этди кўзингни
Танглик чангини қувдим эшитганда сўзингни
Майли қизил ўлсин сира ўғирма юзингни
Жон эврулубон бошинга сен чирмаб ўзингни
Ғунча кибиким, гардида саргашта сабодур.

Шахло кўзини сеҳри қолишмайди кийиқдин
Рух юксаладур бўлса саломингга алиқдин
Бўлмоққа шифо кирса табиб гоҳо эшиқдин
Кўнглим солибон набзки, борур илқдин
Набзинг сори кўрсамки, табиб илғи бородур.

Эминда эмас дарда жоҳил била олим
Қўймайди осойишда кишин даҳрки золим
Нолам тутуни сингари аччиқ бу мақолим;
Афронки, хазон меҳнатидин қолмади солим
Ҳар сарви гуландомки, бу гулшан ародур.

Менга туюлар гавҳар ўлиб ёр юзида тер
Эй сен, санаминг чехрасидин дурларини тер
Йиғлаб юрагидан бу Азизий тилагин дер;
Ёрабки Навоий ғаму дардига даво бер
Ким ёр саломатлиги дардимга даводир.

28-30 декабрь 2006 й.
Тошкент.

НАВОИЙ ҲАЗАЛИГА АЗИЗИЙ МУҲАММАСИ 50

Олам ичра ҳар кишининг даҳрдин бир зори бор
Даврнинг ҳам унга доим етказур озори бор
Сезмагай дардин, агарчи, кўнглада юз хори бор
Кимки, онинг бир малак сиймо париваш ёри бор
Одаме эрса пари бирла малақдин ори бор.

Гулшан ичра гул ҳавоси бирла булбул навҳагар
Севги куйини гулистонларда ҳар дам янгратар
Нолау афрон шамоли гул шохини тебратар
Неча улким, чирманур бир гул била, не тонг, агар
Ғунчадек ҳар субҳ ўлуб хандоннишот изҳори бор.

Бу жаҳон сатҳи очилган гул тўла гулзорким,
Ҳар гули хандонни ҳам ўз андалиби борким,
Қўрмаса ул гулни нолон дилға дунё торким,
Йўқ ажаб, булбулға гул шавқидин ўлмоқ зорким
Пардин ўқ, жисмиға санчилғон ададсиз хори бор.

Қадди шамшодинг уза жон қушларини, ўргилур
Бел назокатда миёни мўрчадин суврат бўлур
Лаъла лабларнинг зилоли шаҳд таъмидин эрур (эрийди)
Белингу лаълинг хаёлати била кўнглим эрур
Анкабутеким, анинг жон риштасидин тори бор.

Эй Азизий, билмасин эл сенда умринг шиквасин
Жон била этгил қабул дилдор нозу ишвасин
Касб айла ишқ аро доим садоқат пешасин
Эй Навоий, ёр узар бўлса муҳаббат риштасин
Билмас ўлса ул сенинг сори, сен онинг сори бор.

5 декабрь 2004 й.
Тошкент.

НАВОИЙ ҒАЗАЛИГА АЗИЗИЙ МУҲАММАСИ 51

Эй хушо, кулбамга бу кун нозанин ойим келур
Жаврга йўқсул, валекин меҳрга бойим келур
Ишвапардозу садоқат мулкида қойим келур
Кеча ҳар кавкаб кўрингач, ёдима ойим келур
Ой чу толеъ бўлди меҳри оламоройим келур.

Оз маҳал ҳам бўлса турмуш жумбоғини ечгали
Қанча журму беадаблик, қусрларни кечгали
Меҳрибонлик, ҳамфикрликнинг либосин бичгали
Зухру тақво бутрошингким, бу кеча май ичгали
Байтулаҳзонимга шўҳи бодапаймойим келур.

Гоҳ-гоҳи бевафолик бўлмоғидин дилда ваҳм
Кўнглим ичра из солибон эрмиш эрди қанча заҳм
Энди бўлса зора лутфи шарбатидин ~~тегчи~~ таъм
Бу сориг рангини кўрмаски, қилгай-қўнгли раҳм
Баски, юзга қонлиғ ашки чеҳра олойим келур.

Ёр базми роҳати орзусида мен хом хаёл
Отию зотини васфи бирла дедим кўп мақол
Билмадим анга етишмоқ ошиққа эрмиш кўп маҳол
Ваҳ на ҳижронда буким, айлай десам энкри висол
Дамбадам оғзимга оҳи меҳнат афзойим келур.

Ишқ дунёсида тенгдир барча бемору соғи
Қовураб ҳар бедили зорин ҳамиша ўз ёғи
Шаҳр ичра тоқатим тоқ, сабр маҳв ўлрон чоғи
Озимни дағғи фано бўлдим келур мажнун доғи
Гар қадам тез урмон анданурки ҳампойим қалур.

Эй Азизий, ишқ юкин дилда тут ораста
Ҳар не озор зоҳир ўлса, ичга ют ораста
Сабр ила ҳар қанча лозим бўлса кут ораста
Кўзлару жону кўнгулда манзил эт ораста
Эй Навоийким, бу кун маҳбуби худройим келур.

30-31 декабрь 2006 й.
Тошкент.

НАВОИЙ ҲАЗАЛИГА АЗИЗИЙ МУҲАММАСИ 52

Ҳусн гулзоринг муҳаббат аҳлига мақдам бўлур
Булбул афронига гунча кулгиси ҳамдам бўлур.
Оразинг гулдек очиқ эрса, лабинг маҳкам бўлур
Фирқат ичра шарбати лаълинг висоли кам бўлур
Гарчи дерлар талх дарёда чучук сув ҳам бўлур.

Севги ўқи дардидин мажруҳмен, кўксим яро
Эгма қошингга агарчи бош эгик, қақдим дуто.
Ой юзинг нури билан умрим ёруғ, эй дилрабо,
Зулфи рухсоринг ғами, не тонг, бузуғ кўнглум аро
Аждаҳо гар бўлса вайрон ичра маҳзан ҳам бўлур.

Икки кўзим равза боғин ҳури ризвониндаким,
Қоши ёсин мўлжали ошиқ элин жониндаким,
Орзуйим шу қадалган тири мужгониндаким,
Кўксума бир ўқ от ёна бир ёниндаким
Ул дағи кўнглумни шод айлар бу ҳам маҳкам бўлур.

Ташна кўнглимга ҳамиша шарбати васли талаб
Бу тилақдин дилбар айлар нозу истиғно, ғазаб
Юз туман андиша бирла қилмайин тарки адаб
Ул пари ишқин халойиқдин ёшурсам, не ажаб
Дарди йўқлар дард аҳлига қачон маҳрам бўлур.

Софлик юзига солманг шубҳа бирлан сояким,
Ё ҳасад тўқмоғидин урманг бошимга пояким
Чекканимдан дард зўридан саҳарлар нолаким
Оху ашкимдин шикоят кўп қилур ҳамсояким,
Ауд равзандин кирар уйнинг биноси нам бўлур.

Севги даргоҳида қуллиқ қисмат этмиш менга ғайб
Менки, мамнунлик била қилдим ҳаётим сенга жайб
Тақдир айлар имтиҳон меҳнат энгимга юклайаб
Гар эгилса қоматим ишқинг юкидин қилма айб
Ким спехр узра бу офир юкни қўйсанг ҳам бўлур.

Мисли тобоним ўшал тун ўзни ифшо айлади
Борлигим сечон йўлидек дилни унга бойлади
Бахтиёр толеъ шу эрканни Азизий англади
Олам аҳлидинки, ул ойни Навоий танлади
Билмадики, ишқидин оворай олам бўлур.

31 август-2 сентябрь 2003 й.
Тошкент.

НАВОИЙ ҲАЗАЛИГА АЗИЗИЙ МУҲАММАСИ 53

Ишқ тугёни юракда ҳар недин ҳам зўр эрур
Бағрими тилган муҳаббат наштари ўткир эрур
Умрим офтоби ўшал бир моҳчеҳра ҳур эрур
Ҳар қаён боқсам кўзимга ул қуёшдин нур эрур
Ҳар сори қилсам назар ул ой менга манзур эрур.

Чеҳра гулзорини пардоз ила ошурмоқ не суд
Ошиқ аҳли изтиробин ёна тошурмоқ не суд
Ошкор этгай ҳарорат дарди сўрмоқ не суд
Чун масал бўлди сочин зулф ичра ёшурмоқ не суд
Мушк исин ёшурса бўлмас, бу масал машҳур эрур.

Рост алифдек қоматимни буқди мажнунлик юким
Куйида изғишни тақдир айламиш менга ҳукм
Ўйламай асло йўлида мен ким эрмону у ким
Телбадурмен то ани кўрмак, ажойбдур буким
Ул пари девона кўзидин дағи мастур эрур.

Эй малоҳат аҳли, ошиқ тобидин кўнғил узинг
Бесабрлар шўришин бостиргали бир йўл тузинг
Эй париваш дардима малҳам нигоҳинг ҳам ўзинг
Чун мудом эрнинг (лабинг) майи қошиндадир кофир кўзинг
Недин эркинким, даме усрук (маст) даме маҳрур эрур.

Кўкрагим заҳда, юрак ўтда, тўшақдур бўрё
Ёр даргоҳини хоки кўзларимга тўтиё
Куймагимнинг тафтидин четланинг аҳли рие
Дилраболар доғи жоним сафҳасида гўйё
Дард эли ишқим учун муҳр айлаган маншур эрур.

Севги даргоҳи муқаддасдир, садоқат аҳли ганж
Ушбу ганж арзир чекарга қанча дуч келса шиканж (қайноқ)
Ёрга етмоқ Азизий – орзу парвозида авж
Ҳар Навоий сиймбарлар васлин истаб кўрса ранж
Йўқ ажаб, невчунки, хом этган тамаъ ранжур эрур.

15-17 сентябрь 2002 й.
Тошкент.

НАВОИЙ ҲАЗАЛИГА АЗИЗИЙ МУҲАММАСИ 54

Соғинмоғим чидамим мулкига талон соладир
Танимга ўт қўядир, бўғзима фиғон соладир
Азоби ҳажри аламлар ёмон ёмон соладир
Биров гами яна кўнглимга қўзролон соладир
Биров демайки, бу ошубни фалон соладир.

Ширин такаллум этарда овозидир сокин
Менга етурди сўзин лабини лаъли текин
Вале бу лабки кўзим кўраолурми экин
Неча яқин бўладир ул оғиз йўқи лекин
Такаллуми яна кўнглим аро гумон соладир.

Жамоли васфини куйлар ҳамиша ижодим
Камоли хулқини ибрат тутарда бунёдим
Мудом кўзим ўнгида бўлса сарви озодин
Таажжуб айламангиз дафъи-дафъи фарёдим
Ки шавқи кўнглима ёдин замон-замон соладир.

Жунуним авжига еткурғиси, найлай, ишқ
Танамни занжир ила наинки бойлай, ишқ
Янада турфа азобга ўзимни шайлай, ишқ.
Десам шикеб ила ўзни забт айлай, ишқ
Яна бу шуълани кўнглумга ногаҳон соладир.

Умр иморатига буюк тўсиндир меҳр
Ҳаёт боғига у бағишлагуси чеҳр
Бу нашъага шайдо андалиб бошлади шеър
Че навъ булбули зор этмасин фиғонки, спеҳр
Бу гулшан ичра баҳор ўлмайин хазон соладир.

Жаҳон эли, севгининг йўлидин узоқ кетманг
Бу йўл ниҳоясига ошиқиб жадал етманг.
Азизни маъзур этинг, ишқига яқо тутманг
Навоий ўлса қудан пиру куйса айб этманг
Ки муңдоғ ўт анга бир шўхи навжувон соладир.

5 май 2002 й.
Тошкент.

НАВОИЙ ҒАЗАЛИГА АЗИЗИЙ МУҲАММАСИ 55

Гунча юз, қоши қалам, икки кўзи шахло бас.
Кифригин ўқларидир кўксим аро баржо бас
Чирмовуқ гулмен ўшал менга қади раъно бас
Олам ичра менга ул хури малак сиймо бас
Ул қачон бўлса муяссар қадаҳи саҳбо бас.

Ошиқ аҳли бутун умрида тилар астойдил
Айрилиқ бўлса рақибларга насиба билкулл
Васли ёр ўлса шабистонда чин ошиққа шура
Гул шабистон ичида ҳожат эса шамъ ила нуқа
Ҳам ўшал маҳжабину лаби шаккарҳо бас.

Мақсадим шулки, анинг кўчаси узра қолсам
Хокида ястанибон тентирамоқда толсам
Раҳм этиб ёнима келса бўйига қўл солсам
Нақди жон бўлсаму лаъли лабидин қут олсам
Умр бозорида мен хастага бу савдо бас

Жону дил ушбу малакнинг майидиндир сармаст
Ўзгача фикру амалнинг идиши топди шикаст
Билмаган носеҳ эса панд қилурда пайваст
Кимга бу даст берибдирки, сенга бергай даст
Айла бу фикри малоҳатни, эй шайдо, бас.

Севарим битта ўзидир ўша сочи мушкин
Қомати сарви равон, хулқию сўзи ширин
Шу паривашни қанотида Азизий тутқин
Эй Навоий етаринг ёрга эрмас мумкин
Қилмасанг кўнглинг аро райри хаёлин то бас.

4 май 2002 й.
Тошкент.

НАВОИЙ ҒАЗАЛИГА АЗИЗИЙ МУХАММАСИ 56

Мен анингдир, ул менинг бизга шудир изҳор бас
Хусни таърифига ҳеч қилмам ширин гуфтор бас.
Кимса борму мен каби тақдирга миннатдор бас
Хўблар минг бўлсалар мен хастага бир ёр бас
Анда меҳр атворининг мингдир бири гар бор бас.

Ул жафожўйлик надур умрида асло билмасун
Ошиқдин ўзга ҳеч бирни назарга илмасун
Кимки, ошиқдир вафо сарманзилидин жилмасин
Айтмонким, ҳар вафо қилсам жафое қилмасун
Ҳар вафога минг жафо гар айламас изҳор бас.

Эгма қошинг шавқ-парвозига бергайдир қанот
Тўтгийи жон чеҳра боғингдин терар қанду набот
Икки лаълинг иштиёқида тилар қалбим нишот
Мен киму нўши лабингдин истамас куйи ҳаёт
Айласа рамзанг синони қата бу миқдор бас.

Эй Азизий, мақдами ишқ ичра қойилроқ бўл
Тоқатинг қалқон каби тут ёрса тошлар ўнгу сўл
Неки зоҳир бўлса ёринг этакидин узма қўл
Юз бало келса бошингга сабр қилғил, эй кўнгул
Ё халойиқ ихтилотин қил Навоийвор бас.

НАВОИЙ ҒАЗАЛИГА АЗИЗИЙ МУҲАММАСИ 57

Сени кўрмай кўнгила шодона бўлмас
Хаёлинг бир нафас бегона бўлмас
Юзингга мен каби ҳайрона бўлмас
Ғамингдан, эй пари, девона бўлмас
Кишиким, ҳуш топса ёна бўлмас.

Агар қилмас эшигида гадолик
Туман дарду балога мубталолик
Ҳавас аҳли билан банди жудолик
Анга йўқ ишқ бирла ошнолик
Ки ақлу ҳуштан бегона бўлмас.

Эрурмен ҳажри ҳибси ичра тутқун
Вале эрмас надомат менга ойин
Анинг ёди ҳамиша дилга таскин
Кишига васл иқболи не мумкин
Агар ҳижрон аро мардона бўлмас.

Менга панд айлагучи ёру хешлар
Ажаб ва кўрмаганлар мундоқ ишлар
Таажжуб бирла ҳайрат илки тишлар
Керакмас май агар худ жон бағишлар
Менга соқий агар жонона бўлмас.

Дилу жонин фидойи этмаса ким
Фирону ноаларни тингласа жим
Муҳаббат сори ҳаргиз қистамангким,
Хирад муғ дайри ичра истамангким,
Бу йўлда оқилу фарзона бўлмас.

Азизийга беринг бир холий маскан
Ёрутсия қора уйни қалби равшан
Ки ҳар ошиққа ўз жойи ярашган
Навояйга бузуқ, булбулга гушан
Ки ҳузну айш эли ҳамхона бўлмас.

17 июнь 2004 й.
Тошкент.

Масканимдир куйи тупроғи бўлак мақсад эмас
Бир нигоҳи лутфомези тушар эрса шу бас
Тўғиё кўзимга хоки, хок уза ҳар хору хас
Демаким, нўши лабидин қути жон қилдим ҳавас
Оби ҳайвондин ҳаёти жовдон қилдим ҳавас.

Қасб этдим лаъли хандонига термулмакни жим
Гул юзига лаб тегизмак журъатини тошгучи ким.
Кайф бирла гашти сармасти сузилган чоғи ним
Лаъли нўшидин гар ўлсам хом эмастур айбким,
Жазм этаолмас визо мен нотавон қилдим ҳавас.

Ёдин айлаб тўлғанурман телбалардек тун ва тонг
Оррзу айлаб висолини йўқотдим ақлу онг
Бенаволик бирла куйида кезарда ҳангу монг
Тош ебон атфол гоми бирла жон берсам не тонг
Ким пари васлига жонни комрон қилдим ҳавас.

Ким қанотин севги парвозида кермас айбким
Ястаниб куйида ётсам кимса дермас айбким
Ишқ аро жонин фидо этгучи эрмас айбким
Остониинг истадим бош қўйсам эрмас айбким,
Салтанат тахтини мен беҳонумон қилдим ҳавас.

Дард турёни камаймас қанча ёзма, битмаким,
Васл авжига Азизий мумкин эрмас етмагим.
Шул сабабдир чорасизлик дашти ичра кетмагим
Эй Навоий, тоғу водий тутмоғим айб етмаким
Ёшурун дердим демак тортиб фишон қилдим ҳавас.

19 декабрь 2002 й.
Тошкент.

Асирлигимга сўзи шаккари эрур боис
Латиф назм ила маъни гавҳари эрур боис
Нигоҳи масти, лаби ахтари эрур боис
Менинг жунунима гар ул пари эрур боис
Ҳалокима қад ила пайкари эрур боис.

Эрур муаллимаси камол мактабининг
Дедим, яширма кўрай сафоя маҳжабининг
Куяр йўлида вужуди неча мен кабининг
Дема, недин куясанким, анинг юзу лабининг
Бу ишга шуъла била ахгари эрур боис.

Ётар куйида кўзин узмайин ёшу қари
Юзин наззораси иштиёқи бирла бари
Дариг этма қарадин, ўзингни тутма нари
Кўнгул қуши туву кун мулки бохтар сари
Ҳаво қилурға маҳи ховарий эрур боис.

Қарашмау нозу ишвасига йўқ эса ҳад
Кулиб қиё боқиши жонни олғуси албат
Назокат ила хиром айлаганда шамшоҳ қад
Менгаки, рамзасидин ўлмаса ҳаёти абад
Ҳаёлига лаби жонварвари эрур боис.

Силар яноқларини тонг шабодаси беор
Ўшал замон бўладир рашқдин дилим бемор
Анинг жамоли васфини айлай фақат мен зоғ
Чаманда булбул этар шавқ нуқтасин тақроп
Ки гул варақларининг дафтари эрур боис.

Ҳаёт китобларини варақласам нечалар
Чу уйқи лашкарини ҳайдабон узоқ кечалар
Ғанимати ушбу дам ҳақда сўз очалар
Ҳамиша дайр ичида бўлмоғимга муғбачалар
Қарашмасию фано соғари эрур боис.

Азиз Хўқанда латифда иқомат айлади оз
Тошқанди дилкаш аро бўлди илмга ҳамроз
Ватан қучоғида ўтган умрни ҳар кунни соз
Навоий ўлмасига озими Ироқу Ҳижоз
Магар назоҳати мулки Ҳирий эрур боис.

2-7 июль 2002 й.
Тошкент.

НАВОИЙ ҒАЗАЛИГА АЗИЗИЙ МУҲАММАСИ 60

Ёр илкени тут аста сарви сиҳини кўзғот
Елдек нафасинг бирлан райҳон сочини тебрат
Лаб боғла қулогига мақсудинги бир-бир айт
Шўх икки ғизолингни ноз уйқусидин уйғот
То уйқилари кетсун гулзор ичида ўйнат.

Ҳуснийг чаманин очиб оламга намоён қил
Чехранг гулини кўрсат кўзгулари ҳайрон қил
Кокилни қилиб майда домлар анга пинҳон қил
Тишлабки, сочинг ўрдинг очқонда паришон қил
Офоқ саводинда жон ройиҳасин бутрот.

Дил булбулининг васфи доим ўша гулруҳда
Ҳар бир сўзи дурдона, ҳар мисраи бир нуқта
Осмоним эрур сочинг савдосига омухта
Кулбамга хайафшон кел зулфунг қилиб ошуфта
Анжум сипақин синдура, офоқ улусин кўзғат.

Ҳар зулмга бардошда тоқай синамоқ бизни
Жон тўтисини сийла, соч унга шакар сўзни
Бас шунча бекинмоқлиқ гаҳ кўрсатибон ўзни
Ораз қуёшин очиб ашки қуруған кўзни
Кўп ҳажрда йиғлатдинг бир васлда ҳам йиғлат.

Тақдир китобидин ишқ таълимини олиб
Кун кунга бу савдода борди талабим ортиб
Афғоними дудидин осмон юзасин ёпиб
Бир оҳ ила кул бўлдим, эй чарх, талаб топиб
Фарҳод ила Мажнунга ошиқлиқ ишин ўргат.

Севги, караму шафқат нурила ёрусин дил
Кин, ғийбат ила ялғон чангидин узоқлаш тил
Давронга ҳеч алданма ҳақ йўл уза маҳкам бўл
Ҳоро тўбига еткунг йўқ суд агар юз йил
Сўк атласи устида жисмингни ётиб оғнат.

Умр ичра Азиз кўксин тиллар эса, эй соқий,
Журм ўтида бағрини доғлар эса, эй соқий
Бир лаҳза фараҳ дoston чоғлар эса, эй соқий,
Базм ичра Навоий кўп йиғлар эса, эй соқий,
Ҳуш элтгучи дору жомига ани чайқот.

20-21 июль 2003 й.
Алматы.

НАВОИЙ ҲАЗАЛИГА АЗИЗИЙ МУҲАММАСИ 61

Ой каби чеҳранг зиёсидин ёришти коинот
Бу ёруғлиғдин етишди кўнглима авжи нишот
Лаъла нобинг шарбатидин жону жисмим ичра тот
Лаъла эмас ширинг лабингким, жон топар андин ҳаёт
Ким сўриб билдим ул эрмиш лаълағун қилғон набот

Лаъла ранги лабга ўтса муңдайин лаззат қани
Лаъла конин эгаси гар бўлса эҳсонда вани
Ваҳм қилмам шу наботи лаълаи ўлдирса мани
Лек ул янглиғ наботеким қуяр чоғда ани
Шираси жон шираси эрмиш, суйи оби ҳаёт

Одам эрмасмен агар кўрганда жоним тутмасам
Ойу йиллар, тун ва кунлар дилда ёдин этмасам
Бир нигоҳи ишва пардозин умрлар кутмасам
Оқса рухсорида ҳай, не тонг кўнгул тўхтатмасам
Тоғ бўлса топмас ул сайр ичра имкони сабот.

Сўзлари муштоқ кўнгуллар учун шаккар ангез
Юзларидин ёйилур ҳар сорига нури тамез
Бадахларга қошининг чини отса тиви тез
Хўблар хайли аро ҳар сори тутмиш рустаҳез
Гўйё майдон ичига чобуким секретти от.

Ўзидир умр осмоним узра ёруғ юлдузим
Лутфу меҳру сидқ нуридин шарофон қуңдузим
Ишқида жоңдин фидойиси Азизий мен ўзим
Эй Навоий, кўргали онн учар ҳар дам кўзим
Лек не суд, учмоқ ул қушким, анга йўқтур қанот.

17 июль 2003 й.
Алматы.

НАВОИЙ ҲАЗАЛИГА АЗИЗИЙ МУҲАММАСИ 62

Ғар ҳаётинг йўлига нуруни сочса моҳру
Шуълаи меҳри била ёрутса кўнглинг ул сулув
Ишқ гулзори аро сидқу вафодин берса сув
Пок ишқ аҳли нечук васл айлағайлар орзу
Номуносибдир балокашларга бўлмоқ комжў.

Севгида ёр дил қушин хилват тўрига қистаган
Гўё момикқа кўргандай раво санчмоқ тикан
Баски ошиқ одати куйида жон бермоқ экан
Лолагун рухсору мушкин зулфидин ком истаган
Ишқ ойянида гўё билмади жуз ранг бў.

Ишқ дардин билмаган дил дил эмас, удир ўлик
Чин гўзаллик завқидан бебаҳра, рафлатдин сўник!
Булҳавас, сен булҳаваслик чиркига энди кўник!
Кўнгли пок эл ғар маломат ранжида қилса сулук
Бок эмастур, бода бўлмас ранг қилган бирла сув

Ишқ бирлан барҳаётлар айш йўлига кирмаган
Пеш этиб ошиқлигини севги лофин урмаган
У самандар сингари ўт ичра ўрнин бермаган
Пок ошиқ ўртаниб парвонадек дам урмаган
Бўлғонидин яхшироқ булбул каби бисёргў.

Аҳду паймонида содиқликда белни бойлаган
Неки келса бошига тоқат йўлини сайлаган
Чин садоқатни умр куйида доим сийлаган
Ишқ таврида кўнгул тилин забт айлаган
Ўту сувни жамъ этар. Кимга муяссар бўлди бу?

Дашт ичра ожиз эрса ҳам эрур аъло кийик
Тийнати пок, нияти соф кўзлари шахло, йирик
Севги файзига тўла озода инсондир тирик
Рутба лекин бўлса пок элга булут янглиғ бийик
Барқ ўтин ёмғур аро асрар зиҳи покиза хў.

Ўзрх, ошиқ бошига ғам тошини ёғдурмаким,
Ошиқ ўлсснг севги чекидин нарига юрмаким,
Сабр ила шукру ҳаёдин, эй Азиз бош бурмаким,
Эй Навоий, ишқ даъвосинда кўп лоф урмаким,
Фаннида соҳибкамол эл бир тараф қилмас ғулув.

25-26 апрель 2005 й.
Тошкент.

НАВОИЙ ҒАЗАЛИГА АЗИЗИЙ МУҲАММАСИ 63

Сиҳи қаддинг айлар ниҳол орзу
Лабинг шарбатин шаҳди бол орзу
Тамошоси менга хаёл, орзу
Агар ошиқ этса висол орзу
Аён этмиш ўлғай ниҳол орзу.

Ҳавас ўтида бўлдим оташпараст
Кўнгилда на тоқат, қарору нишаст
Ширин орзуларла масту аласт
Анга баски, қилғай агар берса даст
Йироқдир кўрарга жамол орзу.

Тилаб ҳар замон васлдин баҳрани
Писанд айламай олтини нуқрани
Кезарда жаҳону жиҳот, жабҳани
Қуруб оғзим истарман ул чеҳрани
Сувсиз айлагандек зилол орзу.

Мени эслагайсенму, бергил хабар
Топилмас фидойи сенга мен қадар
Висолинг боғидин бағишла самар
Сувга, йўқса кўзгута солғил назар
Гар этсанг ўзингга мисол орзу.

Паришон сочинг бўйнума солғали
Юзинг аксига кўзларим тўлғали
Қаро холинга термулиб ўлғали
Ҳам ошуфта, ҳам тийрадур бўлғали
Замирингга ул зулфу хол орзу.

Омонлик осмонида бўлсин бошинг.
Азизий, тўла дарддин ичу тошинг,
Ани, аҳли дил, қутқарувга шошинг
Навоий тилар ийд шоми қошинг
Улус айлагандек ҳилол орзу.

27-28 июнь 2003 й.
Алматы.

НАВОИЙ ҒАЗАЛИҒА АЗИЗИЙ МУҲАММАСИ 64

Бош эгар гуллар пари сайри гулистон айлагач
Ғунча ораз шавқи булбулни суҳандон айлагач,
Сочи мушкинбўларини рашки райҳон айлагач
Ҳусни ортар юзда зулфин анбарафшон айлагач
Шамъи равшанроқ бўлур торин паришон айлагач.

Ғоҳ лутфу ғоҳ тағофил бирла аста пойладинг
Ноз ила кўнгили қушин иписиз йўлингга бойладинг
Мени ишқингда фидо бўлмоққа доим шайладинг
Юзни гуллардин безабму бизни қурбон айладинг
Ё юзинга теғди қонлар бизни қурбон айлагач.

Сенга бахш эттум бутун умримни кўпу озини
Жон фидойилик эрур ижроси ошиқ розини
Қонга чулғанди йўлингга ким тилар дамсозини
Қон эмаским, ёпти гулгун ҳулла жаннат хозини
Ишқ мақтулин шаҳид айларда урён айлагач.

Дарди ҳижронинг ғамидин дил бўлиб ташвишноқ
Бу хавотир ханжари кўксимни қилди чок-чок
Ёшурун тутсам муҳаббат ғавҳарин бағримда пок
Танга қўйғач юқди нақди ишқинг қилди кўнглимни ҳалок
Уладурур маҳрамни султон ганж пинҳон айлагач.

Бир умр ишқ дарди танларга ёпишди, кетмади
Ғоҳ Азиз этди, ғоҳи ҳижрон ўтида ўртади
Орзуйим қушлари мақсад тоғига етмади
Эй Навоий, ишқ агар кўнглингни мажруҳ этмади
. . . ле учунким, қон келур оғзингдин афшон айлагач.

12 июнь 2002 й.
Тошкент.

НАВОИЙ ҒАЗАЛИҒА АЗИЗИЙ МУҲАММАСИ 65

Не ойдек чехрадирки, ўтлари кўнглимга ёқилмиш
Не нозу жилва ўйноғи юрак бағрим адо қилмиш.
Дудоғи лаълиноби шавқи қалбим ичра жо қилмиш
Не ҳам қошлардурурким, ҳасрати қаддимни ё қилмиш
Не кифриклар ўқиким, рўзгоримни қаро қилмиш.

Изини истабон куйи аро сарсонлиғим билғач
Асири сумбулистонилиғимни кўзига илғач,
Кўнглининг ҳур қушин доми ичида пойбанд қилғоч
Не печу тоби ҳадсиз доми зулф эрканки, очилғоч
Демай кўнғлум қушиким, уйла юзни мубтало қилмиш.

Жунуну дайдилик муҳри билан тузмишда белғимни
Қоши меҳробига тинмай чуқур таъзим қилғумни
Кўрибон илтифотига умрлар зор илғимни
Не кўзлардирки, олмиш кўз юмуб очғунча кўнғлумни
Қилиб ҳар гўшада бемору қисми юз бало қилмиш.

Не янглиғ ошноким, анга дил доғи юзим сарди
Асар қилмаски, юқтирмас тўтиёлиқ учун гарде
Топилғайму бирор мендек муҳаббат водисин марди
Не ораз лоласидирким, кўнгулни қон этиб дарди
Тутон қўйғон била дафъига ул қоннинг даво қилмиш

Не сўзларки, чиқар ун гунча орғиздин очилса ком
Менга қанду асалдекдир, агарчи таъми анча хом
Не маънидир овози асли эрса манбаъи ором
Не нозик ху эрурким, айламиш утруда юз дашнаком
Ғадоеким, анинг зулфу кўзу қаддин дуо қилмиш.

Азалдан хонумонимни хароб этмиш уриб тўфон
Муҳаббат дардини доим чекиб жон булбули нолон
Кўз ўнгимдин узилмас бир нафас тасвири шул жовон
Қазодандир менга ишқ ўйнамоқ, эй насеҳи нодон
Кўрибсенму киши ҳаргизки, тағйири қазо қилмиш.

Ҳаётим холий эрмас ишқ аро бир лаҳза куфридин
Вужудимда ҳукмрон шу сабабли ларза куфридин
Азизий кўкси очиқ гарчи етса найза куфридин
Навоийдек халосим йўқ эди ул ғамза куфридин
Хусусан зулфи зуннори дағи бўйнумга тоқилмиш.

21 октябрь 2005 й.
Тошкент.

НАВОИЙ ҒАЗАЛИҒА АЗИЗИЙ МУҲАММАСИ 66

Малоҳатда қадинг нозик адо, сарви равон эрмиш
Назоҳатда вужудинг гулшанин ҳусни ягон эрмиш
Қаро сумбуллариинг жон қушларига ошиён эрмиш
Латофатда юзинг ҳам гул эмиш, ҳам гулистон эрмиш
Қаловатда лабинг ҳам жону ҳам оромияжон эрмиш.

Хаёлин қилароним чоғда учар хуш, кетгамен ўздан
Магар хушёрлиқ қайтар эшитсам бир оғиз сўздан
Кўзим ўнгида ҳар дам жиља қиларон гулшани юздан
Бу маъниданки, доим чун ниҳондур ул пари кўздан
Иши жону кўнгулга ўртамак доғи ниҳон эрмиш.

Этибмен одатим ҳамдамларинг маъвойи ишқ ичра
Анинг васли ягона мақсадим даъвойи ишқ ичра
Агар бир соат андин айру ўлсам жойи ишқ ичра
Шарарлар бирла оҳим дудини саҳройи ишқ ичра
Киши кўрса гулмон қилғай минг ўтлуғ қорвон эрмиш.

Очилса гунча гуллар бў таратса менга йўқдир суа
Агар раъно гулим ул эрдя юз кўрсатмаса беҳбуд
Тилаб ҳуснин тамошосига интиладим мени ношуд
Чаманда ҳар сори қилдим гуля раъно гумон ул худ
Сариғ гул жомда гулгун сиришким бирла қон эрмиш.

Менга лутфи илоҳийдан бошим етган эди кўкка
Фурурим ҳаддин ошди, энди қолдим яккаю дукка
Пушаймон бўлмадимму қилишимданким, тушиб чўкка
Тўкиб май муҳтасиб мен йиғладим лекин ул усрукка
Сув келтирган ҳамону кўза синдирган ҳамон эрмиш.

Умрлар ўтди ҳар дам жабр тоғига сабр қилдим
Жафо жисмин чидам тирноғи бирла ҳар замон тилдим
Ҳаё ҳам сабру шуқр илмин тўла билмоққа интиладим
Фано дайрики, гардун ҳуснидин маҳкамдурур билдим
Ки гардим зулмидян фақр аҳлиға доруломон эрмиш.

Муҳаббат айламак парво магар қулсен ваё эркин
Не қилсанг қил, вале доим вафо даргоҳида беркин
Азизий ишқ аро қойим, эшиттил эмди не деркин
Навоийни дедим ишқ ичра сомоне тошиб эркин
Вале кўрдум ҳаму девонау бехонумон эрмиш.

21-22 октябрь 2005 й.
Тошкент.

НАВОИЙ ҒАЗАЛИГА АЗИЗИЙ МУҲАММАСИ 67

Кўринса кўзим шу саодат бўлур эрмиш
Маҳзун дилимга кони фароғат бўлур эрмиш.
Лаб очса агар не не фасоҳат бўлур эрмиш
Юзу энгида мунча латофат бўлур эрмиш
Қошу кўзида мунча ҳам офат бўлур эрмиш.

Одобу ҳаёсида ҳама фазл жамул жам
Оху кўзининг бир назари дардлара малҳам
Юз гулшани очганда чиройини ўшал дам
Хуснидин анинг ҳур итоб қочди пари ҳам
Бир одамида мунча латофат бўлур эрмиш.

Нур соҳди жаҳонгаки у кун ўи бешгаки, тўлди
Дунё юзасини боиси ёруғлиғи бўлди
Мавҳум қаро пардасидин тунда қутулди
Моҳим юзини чун ки куёш кўрди тутулди
Мунча фалаки эдди касофат бўлур эрмиш.

Кифрик ўқи жисмига қадалган эди маҳкам
Қошинг қиличи зарбига бўйнимни этай ҳам
Сўзингки тириклик нафасин элтгуси ҳар дам
Лаълинг майиға чашмаи ҳайвонни қилиб зам
Чучукрок эрур, мунча сарофат бўлур эрмиш.

Ҳаттоки, тасодиф била мендин юз ўтирма
Бетоқат ўлан қалб чидам лофини урма
Бир лаҳза кўролмас эсам аҳволими сўрма
Жавр этганида ўлмас эдим, гар анга сўнгра
Билсам эдиким, лутфи изофат бўлур эрмиш.

Бир заррача парво чангини олмадию сар
Саҳро йўли мавҳумлигини этмади бовар
Юрдим тўлдибон райрату шиддатга саросар
Кирганда бало даштига фикр этгай эдим гар
Юздин бири билсамки, махофат бўлур эрмиш.

Ёр зулфи қади сарвини хонандасидирмен
Гул ҳуснига термулгучи шармандасидирмен
Беҳол Азизий сабаби хандасидирмен
Дебтурки Навоий сўзининг бандасидирмен
Бу лутф ила ул шаҳда зарофат бўлур эрмиш.

10 март 2003 й.
Тошкент.

НАВОИЙ ҲАЗАЛИГА АЗИЗИЙ МУҲАММАСИ 68

Кўзларинга дилни сармаст айламаклиқдир юмуш
Қоши ёйлардан етар кўксимга тоғидин улуш
Сумбулистонинг қарою оқ сийнангдир кумуш
Хусн боғи ичра қаддинг сарв бўлмоқликда туш
Ҳар ҳаво қилган кўнгул ул қад уза сарв узра қуш.

Қанча ошиқ жонини қурбон этишмуш олинга
Ёна қанча ушбу йўл бирла кетгүшмиш олинга
Тентираб бир ялғизинг ҳозирда тушмиш олинга
Умрларким, бўлган оваринг етушмиш олинга
Марҳабосига илик сун худ дейолмасманким қучуш.

Қилмади тақдир мөнга лам сира озорини
Кунбу кун ошурди жонимга жафо миқдорини
Гарчи кўрсатган эсам ҳар қанча тоғат борини
Кўксума ғам тоғида ишқинг бало масморани (қозик, мих)
Беркитурда айлади Фарҳод метинин чўқун.

Хусни гулзоринг сифатин куйламак булбул иши
Қайси инсон кўрди чеҳранг гулшанин кетди ҳуши
Телбалиқда кечмак эрмиш асли ошиқ турмуши
Лаъли шаҳдига ҳаво қилганда, эй жоним қуши,
Гар десангким, топмайин махлас чибин янглиғ ёпуш.

Бу замон моҳияти ҳар кимга доим уқдурур
Ҳар қадамда қанча ташвиш бари одамни кутур
Баски, даврон қилимиши ҳар кимга ялғиз шудурур
Ишрат этким, чарх олинда тафовут йўқдурур
Хоҳ базм ичра симоъ эт, хоҳ кунж ичра тумуш.

Мен Азизий эшикингда жонсизин тутдим макон
Жон кирар танга овозинг келса уйдан ногаҳон
Илтифот қилғил гадоийнга боқиб, эй меҳрибон
Дема ҳажримдин Навоий ғамсиз эрмас бир замон
Истасангким, ғамдин айрилгай, анинг бирла қовуш.

21-2К2 ноябрь 2005 й.

Не бахтки, икки севиқли ёр эмди топушмиш
Кучоғни тўлдирибон икки сарв шохи ўпушмиш
Оғиз бир бирига интилябки, топди юмуш
Лабингни сўргали муҳри сукут оғзима тушмуш
Ки ул шаққар била эркин бири бирига ёпушмуш.

Қаю шаҳд ўлса ҳам лаълинг зилоли лаззати йўқтур
Жаҳонда мунчалиқ оромбахш шарбате йўқтур
Димоғингдин узиламоқда нафаснинг тоқати йўқтур
Ҳаётим андин эканким, чиқарға қуввати йўқтур
Заиф жонки, лабинг ҳажридин оғзига ёвушмуш.

Қошингнинг эгрилиги таъзимимга ўхшаш эрур
Қаро кўзингни нигоҳи менга манбаъи сурур
Мижангни тиглари кўксимда нелар айлади, кўр
Юзинг хижолатидин арғувонга тушти тарайюр
Дарахти рангдин англар кишининг қони қурушмуш.

Жаҳон элига жамолинг кўрмоғи эрди ҳавас
Сўралса ҳар бирдан ўзга ниятини демас
Боқиб самоға осмон юдузларига эмас
Кулоқ дурига харидор эди юзинг ажаб эрмас
Нишот эл ароким, Зухро Муштарийға қовушмуш.

Азал этар насибаси фараҳ мулкин ангаким,
Эришса шу давлати олийга таҳсин ангаким.
Кимки соҳиби иқбол, тушунча берган ангаким,
Ҳаёт мушкидин этмак сафар не мумкин ангагим,
Келиб ватанга сафардин ниғори бирла қучушмуш.

Ҳаёт дарахтига севги бергуси улуғ қудрат
Анинг бўйи чўзилиб касб этар ажаб қомат
Куюш нури каби севги сақлағай ани албат
На бок пок кўнгул сори чарх солса қудурат
Зилол кўзгусини соя тийра қилса не тутмуш.

Агарчи ишқимиз оташ зарар йўқ эрур биздин
Узоқмиз элга демоқда бир гапе бизу сиздин
Азизий боргай умрлар севги тавлаган издин
Навоиё дема ишқинг сўзин чиқарма оғиздин
Ёшурмоғим не осиф, чун халойиқ оғзига тушмуш.

19-20 ноябрь 2005 й.
Тошкент.

НАВОИЙ ҲАЗАЛИГА АЗИЗИЙ МУҲАММАСИ 70

Нигоҳинг шуъласини ташлаб ўт, ёш
Кутар лутфинг эгилиб бу кумуш бош
Соғинмоқ кулфатига бермайин дош
Қаттиқ дардим зилоли ашк этар фош
Сузук сув ичра қолмас ёшурун тош.

Шукрлар, маҳвашо, додамга етдинг
Бошимдин ғам булутини аритдинг
Карамдан дард тошини эритдинг
Ҳалоқим васл аро мингдан бир этдинг
Ки бергай тангри бир ёшинга минг бош.

Кўзинг шаҳлосига кифрикми ҳамдам
Отар кўксимга торини дамодам
Қабонингдан узинамайдир кўзим ҳам
Демакки фитна таълимин бўлиб ҳам
Қулоғинг сори бош элтибаур ул қош

Меннинг ишқимни турёни нединким,
Рулу босмиш жаҳонни кийнидинким,
Оқармиш кўзларим оқ сийнадинким,
Магар сочингни тийдинг фитнадинким,
Паришон ҳол оёқингга кўяр бош.

Паривашлик сифати сенда аъло
Назокат дарслигига пири доно
Ниҳолинг сувратини айламиш жо
Ясар чоғда лабинг рангини гўё
Эзиб тур оби ҳайвон бирла нақдош.

Шароби васлинг мен интизоринг
Ҳамон махмур, бесабру қароринг
Дегайлар оқил аҳли нари боринг!
Қадаҳ, эй муки, жой айлай нисоринг
Неча бўлғай харобот ичра қаллош.

Азизий изинг истаб дарбадардир
Жаҳонда дарбадарлик шу қадардир
Унитмиш неки фойда не зарардир
Навоий жони сенсиз дардисардур
Борурда они ҳам олғай эдинг кош.

3-4 октябрь 2004 й.
Тошкент.

НАВОИЙ ҒАЗАЛИГА АЗИЗИЙ МУҲАММАСИ 71

Тун ва қулар соғиниб кетди бошимдин ақлу ҳуш
Ногаҳон кўрдим ниҳоли қоматинг. Бу ўнгму туш?
Сарви бўстониинг тамошоси нигоҳимга нахуш,
Ҳусн боғи ичра қаддинг сарв бўлмақликда тўш
Бир ҳавас қилрон ул қад уза сарв узра қуш.

Ҳар нафас фикрим, хаёлотим кетишмиш олянга
Орзу лочинлари парвоз этишмиш оляинга
Бош эғибон таъзим одобин тутишмиш оляинга
Умрларким, бўлрон оваранг етишмиш оляинга
Марҳабосива влиқ сун, худ деёлмасман қучуш.

Йўлда ёстимоғи жову кўнгулга бўлди майл
Телбау нодонлиғимнинг авжи ҳам ушбу туфайл
Қўзғотолмас эрсада куч бирла не офат, не сайл
Қуйидан биз чиқармоқда, рақибо, йиғма хайл
Хасни қувмоқда насиме бас, эмас ҳожат уруш.

Эл учун боғлаб камар майдон аро мардона тур
Яхшилик офтоби умринг уйин этсин пурнур
Эзгулик ишраттоҳида айш этиб қаддингни ур
Ишрат этким, чарх олянда тафовут йўқтурур
Хоҳ базм ичра самоъ эт, хоҳ кунж ичра тутуш.

Васл дилида дуррини кўнгул тўрида сақлабон
Ғунча оғзинг, гул юзинг мадҳини куйларди ҳамон
Бир кунни кўрмаслигин тутма Азизийга осон
Дема ҳажримдин Навоий, ғамсиз эрмас бу замон
Истасенгким, ғамдин айрилгай, онинг бирла қобуви.

24 июнь 2003 й.
Тошкент.

НАВОИЙ ҒАЗАЛИГА АЗИЗИЙ МУХАММАСИ 72

Олам ичра қайси инсон бор сенингдек покроқ
Фурқатинг ваҳми билан мен сингари даранокроқ
Бир нфаас кўрмас эсам кўнглим чунон ғамнокроқ
Кўкрагимдур субҳнинг пироханидин чокроқ
Кифригим шабнам тўкилган майсадин намнокроқ.

Меҳр нури ҳар кишининг тўккис айлайдир камин
Илтифот офтобидин равшандир осмону замин
Афзал айлаб ҳаммадин ушбу фидойи ҳамдамин
Лайли андин қўйди Мажнун кўнглида рахти ғамин
Ким йўқ эрди манзил ул водийда андин покроқ.

Зулфи сал силкинса борми ёйилур боғ ичра мушк
Ким жигар сўзонасидин жону дил касб этди хушк
Ғайрига лутфини ваҳмидин ҳалок тан, кўзда рашк
Уйла мужгон ханжариға ёпишибдур дурри ашк
Ким магар андин яғими йўқдурур бебокроқ.

Ноз бирла бир қиё боққанда оҳулар менга
Шул мени бечорага дунёи эҳсони менга
Иштиёқинг тафти бирла сабру бардошин менга
Лабларингдин жон олурда барча эл қуладур сенга
Жон берурда бир қулинг йўқ бандадин чолокроқ.

Беадолатдин ясабдур кимсага маҳфузи лавҳ
Қисмат этгандир жаҳоннинг ишларин беҳуда тарҳ -
Гарчи юксаклик аро инсонга қўйган бирла нарҳ
Одамийлик туфроғин берса фано йўлига чарҳ
Оҳким, йўқтур киши аҳли вафодин хокроқ.

Қанча куйсанг ишқ ўти бағрингда ёрқинроқ бўлур
Ул Азизроқдир, агарки, феъли вазминроқ бўлур
Оҳ чекмай нола қилган дарди ҳам чокроқ бўлур
Неча ўқисанг Навоий кўнгли захминроқ бўлур
Кўрмадик захмини, теккан сой бўлгай чокроқ.

22 январь 2003 й.
Тошкент.

НАВОИЙ ҒАЗАЛИҒА АЗИЗИЙ МУҲАММАСИ 73

Дамингки, кўнглим учун ёқимли бу янглиғ
Топилмагусидир шайдо бирорта у янглиғ
Сафои чеҳранг эрур соф кўзгу янглиғ
Кўнгул қушига сочинг тори хилқаму янглиғ
Озода холу юзинг дона бирла сув янглиғ.

Хонанг висол беҳишти, кўчанг равзаи боғ
Дилим ҳамиша бу жаннат макон ёдида чоғ
Боқиб йўлинга кўзим мудом топарди фароғ
Беҳишт тупроғи гарчи муаттар этса димоғ
Мунаввар этмагуси кўз бу хоки куй янглиғ.

Уларки, телбалиғим менга таънин айларлар
Жунунда бандияғим тарки саъйин айларлар
Ишқсизликни агар шарҳи раъйин айларлар
Қачонки дўстларим ишқ манъин айларлар
Кўзимга ҳар биридир қон тўқар адув янглиғ.

Ҳаёт осмонида моҳим юзини ёпма саҳоб
Топар ёруғлиқ анинг ҳуснидин замину об
Ичармен ишқ ўтида куйиб ҳамиша шароб
Деманг салоҳки, ишқдин денг, эй аҳбоб
Ки ҳеч нукта эмас хуш бу гуфтигўй янглиғ.

Азизий қадр қил ижодни Навоийдек,
Тиришгила этгали бунёдни Навоийдек,
Жаҳон топмади ишқдин шодни Навоийдек
Соғинма Вомиқу Фарҳодни Навоийдек
Ки ишқ асираари эрмас эрди бу янглиғ.

12 июль 2002 й.
Тошкент.

Азиз Қаюмов

Навойга таъзим

Ўзбек тилида

Масъул муҳаррир: Саидбек Ҳасанов

Нашрга тайёрловчи: Фотима Икромова

Нашр муҳаррири: Озодбек Алимов

Теришга берилди: 2.03.2007 й. Босишга рухсат берилди: 30.03.2007 й.
«Baltica Uzbek» гарнитураси. Адади: 200 дона.
Адабиёт музейининг компютер бўлимида босилди.